

EXTRAKT Z PHRSR

verzia 1.0 doplnené znenie

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
PRE MIKROREGIÓN ČERVENÝ KAMEŇ**

pre obdobie rokov 2021 – 2027

(s výhľadom do 2030)

ÚVOD

Tento strategický dokument sa zameriava na plánovanie aktivít pre najbližšie obdobie v oblasti zabezpečovania komunitných služieb. Vychádza z procesu plánovania komplexného regionálneho rozvoja Mikroregiónu Červený Kameň a je extraktom z PHRSR Mikroregiónu Červený Kameň pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030). Štruktúra dokumentu pozostáva z analytickej časti, v rámci ktorej je posúdená súčasná situácia s ohľadom na vývoj do budúcnosti, sú identifikované limity a problémy a potenciály a výzvy. Na základe problémovej analýzy je zostavený strategický a implementačný rámec. Je nutné zdôrazniť, že navrhované aktivity v tomto pláne nie sú jediné, ktoré môžu napomôcť úspešnému zabezpečeniu komunitných a sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov. Projekty sú prepojené na ciele PHRSR MČK, ktoré sa týkajú aktivizácie obyvateľstva, či budovania spoločného rámca samospráv.

1 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ PRE OBLASŤ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

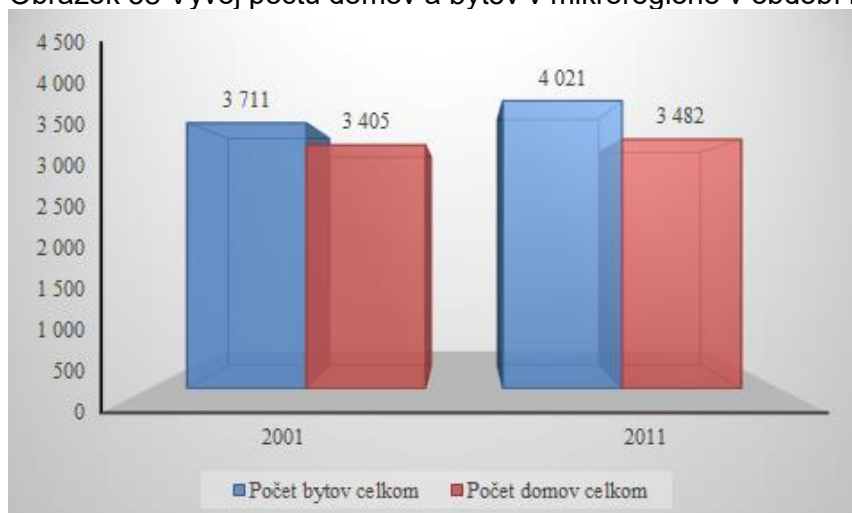
1.1 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Sociálna infraštruktúra je dôležitá pre uspokojovanie potrieb obyvateľstva, ale má vplyv aj na rozmiestnenie niektorých výrobných podnikov. Rozmiestnenie sociálnej infraštruktúry je spojené najmä so štruktúrou obyvateľstva, ako aj veľkosťou obcí v území.

Domový a bytový fond

Ponuka bývania a stav domového a bytového fondu sú kľúčovými faktormi, ktoré vplyvajú na rozvoj územia a sú predpokladom naplňovania obytnej funkcie obcí v území. Stav domového a bytového fondu sa v podmienkach Slovenska sleduje v desaťročných intervaloch, preto aj v ďalšej analýze uvádzame hodnotenie domového a bytového fondu za roky 2001 a 2011. Údaje za rok 2021 nie sú ešte k dispozícii. Všetky obce v území sú prioritne zamerané na obytnú funkciu. Z obrázku 38 vyplýva, že počas obdobia rokov 2001 - 2011 narastal počet domov a bytov v území. V roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 nárast počtu domov predstavoval 2,26% a nárast počtu bytov predstavoval 8,35%.

Obrázok 38 Vývoj počtu domov a bytov v mikroregióne v období rokov 2001-2011

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Z hľadiska obývanosti, resp. neobývanosti bytov v obciach v období rokov 2001-2011 došlo iba k nepatrným zmenám. V roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 vo všetkých obciach narástol celkový počet bytov a zároveň aj celkový počet trvalo obývaných bytov. Keďže ide predovšetkým o malé a stredné obce v území, ktoré nemajú dostatočný potenciál na vytváranie pracovných príležitostí a väčšina obyvateľov dochádza za prácou, prejavilo sa to následne aj na zvyšovaní počtu neobývaných bytov. Predovšetkým mladí ľudia odchádzajú z obcí do škôl a za prácou a časom si menia aj trvalý pobyt a aj napriek tomu, že následne získavajú byty v obci predovšetkým v dôsledku dedenia po rodičoch nevracajú sa do obce a byty ostávajú prázdne. Tento trend sa prejavil v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 v obciach Doľany, Jablonec a Štefanová. V ostatných obciach sledujeme pokles neobývaných bytov. Iba obec Štefanová zaznamenala mierny nárast podielu neobývaných bytov v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001. V ostatných obciach sledujeme pokles podielu neobývaných bytov (Tabuľka 44).

Tabuľka 44 Vývoj počtu bytov v obciach mikroregiónu v období rokov 2001-2011

	POČET BYTOV CELKOM		POČET TRVALO OBÝVANÝCH		POČET NEOBÝVANÝCH BYTOV		% PODIEL NEOBÝVANÝCH BYTOV	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Báhoň	528	602	453	528	75	74	14,2	12,92
Budmerice	721	786	602	731	119	55	16,5	6,99
Častá	751	791	612	692	139	99	18,5	12,5
Doľany	411	427	299	311	112	116	27,3	27,16
Dubová	321	341	273	304	48	37	14,95	10,8
Jablonec	264	339	224	292	40	47	15,15	13,86
Píla	110	118	80	98	30	20	27,27	16,95
Štefanová	133	144	96	103	37	41	27,8	28,4
Vištuk	472	473	401	421	71	52	15,04	10,99
Spolu	3 711	4 021	3 040	3 480	671	541	19,63	15,62

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Z hľadiska vlastníctva bytov vo všetkých obciach v území prevládajú byty v rodinných domoch a v menšom počte vlastné byty v bytových domoch, čo je dôsledkom charakteru obcí, ktoré sú vidiecke a pre nich je štandardom práve rodinná zástavba. V posledných rokoch obce začínajú vo väčšej miere využívať možnosti výstavby bytových domov v obciach prostredníctvom finančných prostriedkov získaných zo ŠFRB práve z dôvodu prilákania nových a predovšetkým mladých obyvateľov do obcí. Prejavilo sa to aj v rámci vlastníctva bytov v obciach, kedy v roku 2001 mala 2 obecné byty iba obec Vištuk, no už v roku 2011 sa obecné byty objavili vo všetkých obciach s výnimkou obcí Doľany a Píla. Iná situácia je v rámci hodnotenia družstevných bytov. Keďže ide o vidiecke obce, v mnohých aj v súčasnosti ešte fungujú poľnohospodárske družstvá, ktoré si v minulosti sami stavali byty pre svojich zamestnancov. Prejavilo sa to aj na štruktúre vlastníctva bytov v obciach, kedy v roku 2001 z celkového počtu obcí až v 5 obciach (čo predstavuje 55,5%) sa nachádzali družstevné byty. V roku 2011 však evidujeme výrazný pokles družstevných bytov. V dôsledku útlmu poľnohospodárskej výroby v obciach predávali družstvá svoje byty obyvateľom do súkromného vlastníctva, dôsledkom čoho je pokles družstevných bytov v obciach v porovnaní s rokom 2001 o 88 bytov. Celkovo v roku 2011 bolo v obciach mikroregiónu 6 družstevných bytov (Tabuľka 45).

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Tabuľka 45 Vývoj počtu trvalo obývaných bytov podľa vlastníctva v obciach mikroregiónu v období rokov 2001-2011

	BYTY V RODINNÝCH DOMOCH		VLASTNÉ BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH		OBECNÉ BYTY		DRUŽSTEVNÉ BYTY	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Báhoň	324	302	100	164	-	3	6	1
Budmerice	552	568	40	110	-	30	1	1
Častá	533	460	140	154	-	10	68	2
Doľany	290	284	4	23	-	-	-	-
Dubová	263	239	6	47	-	1	-	-
Jablonec	223	249	1	13	-	4	-	-
Píla	78	85	1	5	-	-	-	1
Štefanová	93	78	-	20	-	-	3	-
Vištuk	365	356	16	39	2	4	16	1
Spolu	2 721	2 621	308	575	2	52	94	6

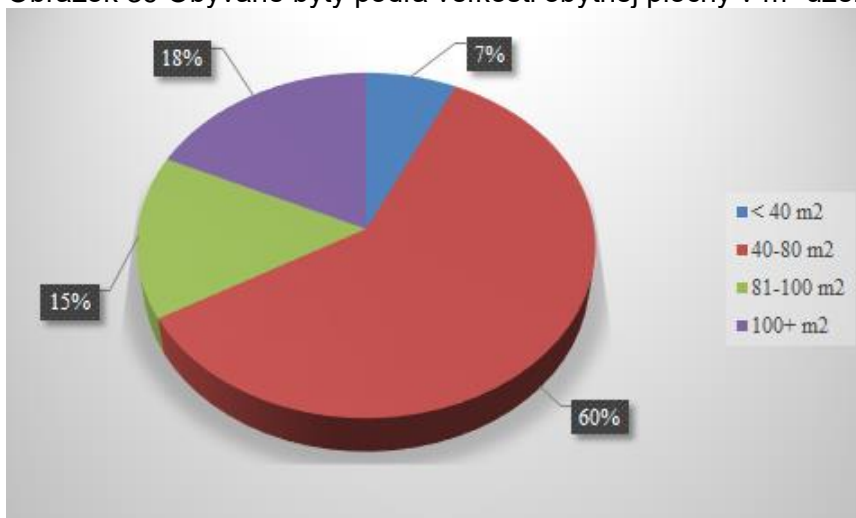
Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

V rámci veľkosti obytnej plochy u trvalo obývaných bytov prevládajú v území byty s rozlohou 40-80 m² (1 990 bytov, čo predstavuje 60% z celkového počtu trvale obývaných bytov). Veľkometrážne byty nad 100 m² predstavujú z celkového počtu trvale obývaných bytov 18% - ný podiel (602 bytov). Byty s rozlohou 81-100 m² predstavujú 15% - ný podiel, čo predstavuje 510 bytov a najmenší podiel tvoria malometrážne byty s celkovým podielom 7%, čo predstavuje 234 bytov z celkového počtu obývaných bytov (Obrázok 39).

Z celkového počtu trvale obývaných bytov je 52,21% bytov napojených na ústredné kúrenie, 74,59 % bytov využíva na vykurovanie plyn, 2,22 % bytov využíva na vykurovanie elektrinu a 14,37 % bytov používa na vykurovanie pevné palivo.

V rámci vybavenosti bytov v rodinných domoch až 91,69 % z trvale obývaných bytov v rodinných domoch je napojených na vodovod buď zo spoločného zdroja vody alebo z vlastného zdroja vody.

Obrázok 39 Obývané byty podľa veľkosti obytnej plochy v m² území v roku 2011 (v %)

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Keďže všetky obce v území majú vidiecky charakter v rámci štruktúry domov prevládajú rodinné domy v porovnaní s bytovými domami, aj keď v roku 2011 v porovnaní s rokom 2011 sa ich počet mierne znížil v obciach Dubová a Vištuk. V rámci bytových domov trvale

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

obývaných v porovnaní rokov 2001 a 2011 došlo k poklesu ich počtu iba v obci Častá. V obciach Doľany, Dubová a Píla sa ich počet nemenil. Z porovnania rokov 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 v porovnaní s rokom 2001 sa počet rodinných domov trvalo obývaných zvýšil vo všetkých obciach s výnimkou obce Štefanová. Pozitívne hodnotíme aj pokles podielu neobývaných domov vo všetkých obciach s výnimkou obcí Doľany, Dubová, Štefanová. Najčastejším dôvodom neobývanosti domov v obciach je, že sa využívajú na rekreačné účely (46,88 % z celkového počtu neobývaných domov v obci).

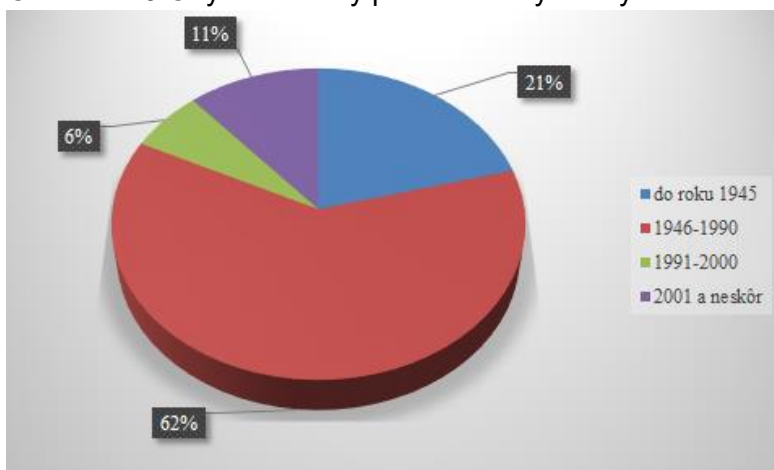
Tabuľka 46 Vývoj počtu domov v obciach mikroregiónu v období rokov 2001-2011

	POČET DOMOV CELKOM		RODINNÉ DOMY ¹ SPOLU TRVALO OBÝVANÉ		BYTOVÉ DOMY ² SPOLU TRVALO OBÝVANÉ		% PODIEL NEOBÝVANÝCH DOMOV	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Báhoň	460	456	320	361	13	14	24,13	15,78
Budmerice	652	686	542	602	9	12	16,87	8,16
Častá	607	647	449	511	21	20	21,08	15,5
Doľany	404	415	288	296	1	1	27,47	28,19
Dubová	369	313	248	266	1	1	10,8	11,5
Jablonec	251	291	210	240	1	4	15,53	15,8
Píla	104	113	77	91	1	1	24,04	17,70
Štefanová	124	130	85	82	2	3	29,03	31,5
Vištuk	434	431	359	362	5	7	15,66	12,06
Spolu	3 405	3 482	2 578	2 811	54	63	20,51	17,35

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

V rámci hodnotenia rokov výstavby obývaných domov v území je možné konštatovať, že najviac domov sa postavilo v období rokov 1946-1990 (62 % z celkového počtu trvalo obývaných domov). Do roku 1945 sa v území postavilo 21% domov z celkového počtu obývaných domov. Mierny stavebný útlm možno zaznamenať v období rokov 1991 – 2000, kedy bolo v území postavených iba 6% z celkového počtu obývaných domov. V území sa postavilo v období po roku 2001 11% z celkového počtu obývaných domov (Obrázok 40).

Obrázok 40 Obývané domy podľa roku výstavby v území v roku 2011 (v %)

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

¹ Bytový dom je budova určená na bývanie, ktorá má štyri a viac bytov prístupných zo spoločnej chodby alebo schodiska. Za bytové domy na účely sčítania sa považovali aj vily nespĺňajúce podmienky rodinného domu.

² Rodinný dom je budova určená na bývanie; môže mať najviac tri samostatné byty, najviac dve nadzemné podlažia a podkrovia

Školstvo

Vo všetkých obciach sa nachádza materská škola. Od septembra 2014 obec Budmerice prevádzkuje aj novú materskú školu s detským ihriskom, ktorá vznikla prestavbou penziónu. Základná škola sa nachádza vo všetkých obciach s výnimkou obcí Píla a Štefanová. V obciach Báhoň, Častá, Budmerice, Vištuk sa nachádzajú plnoorganizované školy poskytujúce I. aj II. stupeň vzdelania. V obciach Dubová, Jablonec a Doľany sa nachádzajú základné školy iba s prvým stupňom. Na druhý stupeň vzdelávania dochádzajú žiaci do okolitých obcí resp. do mesta Modry.

V Pezinku je Spoločný školský úrad pre školy desiatich obcí - Častá, Budmerice, Jablonec, Vinosady, Viničné, Dubová, Vištuk, Šenkvice, Báhoň a Slovenský Grob.

Stravovanie detí sa v jednotlivých obciach realizuje buď v jedálňach základných škôl alebo v jedálňach materských škôl. Všetky základné školy poskytujú svojim žiakom tráviť voľný čas po vyučovaní v rámci školských klubov. V obci Budmerice sa nachádza aj súkromné centrum voľného času Budmerice, ktoré vzniklo na základe potreby rozšíriť ponuku voľnočasových aktivít pre deti a mládež v obci Budmerice a okolí. Ponúka rôzne aktivity, výlety a tábory. Zriaďovateľom Centra voľného času je Občianske združenie Aktiv. V obci Častá pôsobí občianske združenie Talentárium, ktoré je zamerané na výchovno-vzdelávaciu umeleckú činnosť mládeže.

Základné školy majú k dispozícii aj školské knižnice. Základné školy v obciach Častá, Báhoň, Budmerice majú k dispozícii aj telocvične.

V obci Vištuk pripravuje vzdelávacia organizácia LEAF, n.o. projekt vybudovania campusu pre Akadémiu LEAF – medzinárodnej strednej internátnej školy so zameraním na podnikavé líderstvo a Strednú Európu. Projekt predpokladá cca 400 študentov ročne, ktorí budú bývať na vybudovaných internátoch. Okrem vzdelávacej inštitúcie budú iniciované aj ďalšie aktivity: Centrum najnovšej svetovej praxe v identifikácii a rozvoji charakternosti, podnikavého líderstva, Program cieleneho osobného rozvoja učiteľov ZŠ a SŠ, Online platforma (Marketplace) pre komplexný osobný rozvoj mladých ľudí, Skupinový osobný rozvoj podľa overenej metodológie CEOs či Program praktického rozvoja budúcich digitálnych podnikateľov. Projekt je významným pre celé územie mikroregiónu nielen z pohľadu vzdelávania, ale aj z pohľadu ekonomických a komunitných príležitostí pre rozvoj; z pohľadu vytvárania pracovných príležitostí, vytvárania možností pre rozvoj podnikania v území (poddodávky, služby, služby v cestovnom ruchu a pod.), využívanie niektorých služieb campusu obyvateľmi mikroregiónu (knižnica, park, telocvične). V neposlednom rade tiež priťahne do územia nových obyvateľov, odborníkov a expertov, ktorí môžu priniesť aj nové spôsoby nazerania na riešenie výziev mikroregiónu, nové zdroje informácií, kontaktov. Takýto projekt predstavuje veľký prínos pre mikroregión a je ojedinelým v našich podmienkach.

Zdravotníctvo

V rámci zdravotnej starostlivosti sa v obciach nachádzajú ambulancie všeobecných lekárov, ale aj špecialistov (v obci Budmerice sa nachádza ambulancia gynekológa).

Ambulancie všeobecných lekárov pre dospelých sa nachádzajú vo všetkých obciach s výnimkou obcí Dubová, Jablonec, Píla, Doľany, Štefanová. Obyvatelia z týchto obcí dochádzajú za zdravotnou starostlivosťou do okolitých obcí, resp. do mesta Modra, Pezínok alebo Cífer. V obciach Báhoň, Častá, Budmerice všeobecní lekári pre dospelých. V Budmericiach detskí lekári ordinujú 5x do týždňa, úrazová chirurgia 2x do týždňa, v obci Vištuk

všeobecný lekár pre dospelých ordinuje 1x do týždňa. V obci Častá svoju činnosť ukončila lekárka pre deti a dorast, takže v súčasnej dobe ambulancia detskej lekárky nie je obsadená. Stomatologickú ambulanciu majú obyvatelia k dispozícii 5x v týždni v obciach Báhoň a Budmerice. V obciach Báhoň, Častá a Budmerice sa nachádza aj lekárne. Za špecializovanou zdravotnou starostlivosťou dochádzajú obyvatelia obcí do zdravotníckych zariadení v Pezinku alebo v Modre.

Sociálna starostlivosť

V § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov je uvedené, že obce a mestá vypracovávajú komunitný plán sociálnych služieb. V tejto časti sa budeme venovať hodnoteniu sociálnych služieb v mikroregióne z pohľadu komunitného plánovania.

Komunitný plán zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Komunitný plán je výstupom komunitného plánovania a predstavuje strategický dokument, ktorý analyzuje stav sociálnych služieb v mikroregióne, hodnotí potreby obyvateľov v sociálnej oblasti a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére na nasledujúce roky.

Legislatívne a programové dokumenty týkajúce sa sociálnej oblasti

Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

V rámci mikroregiónu všetky obce s výnimkou obce Píla poskytujú v rámci ponuky sociálnych služieb iba sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Ani jedna z obcí neponúka v rámci sociálnych služieb sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb obyvateľov.

Sociálne služby pre seniorov

Opatrovateľská služba

Obce Častá, Dubová, Vištuk poskytujú opatrovateľskú službu pre svojich obyvateľov. Obce Dubová a Častá majú uzatvorenú zmluvu na zabezpečovanie sociálnych služieb s n. o. Charita Šenkvice, ktorá zabezpečuje aj zamestnancami z obcí opatrovateľskú službu pre obyvateľov obce. Obec Jablonec spolupracuje s ADOS Šenkvice a DSS Budmerice.

Obyvateľom s nepriaznivým zdravotným stavom v obci Častá poskytuje starostlivosť aj Agentúra ošetrovateľskej starostlivosti – ADOS ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorú si čiastočne hradia aj obyvatelia z vlastných príjmov.

Podporné služby

Terénnu odľahčovaciu službu žiadna z obcí v mikroregióne nezabezpečuje. V mikroregióne sa nachádzajú aj sociálne zariadenia. Bratislavský samosprávny kraj je zriaďovateľom zariadenia sociálnych služieb na území obce Báhoň – Domov sociálnych služieb pre dospelých. V obci Častá je situovaný Charitný dom sv. Jozefa. V obci Budmerice poskytuje svoje služby Centrum sociálnych služieb. Centrum sociálnych služieb v Budmericiach (CSS) je kombinované pobytové zariadenie, ktorého zriaďovateľom je obec Budmerice a štatútom zariadenia je starosta obce. V rámci zariadenia sú poskytované nasledovné služby: Zariadenie pre seniorov - 20 lôžok, Zariadenie opatrovateľskej služby - 6 lôžok, Denný stacionár - 4

miesta. Zariadenie pre seniorov a Zariadenie opatrovateľskej služby sú z hľadiska racionálneho prevádzkovania zlúčeným zariadením sociálnych služieb s celoročnou starostlivosťou. Poskytovateľ sociálnych služieb v časti DS, DSS, ZPS a ZOS vykonáva odborné činnosti, obslužné činnosti a iné činnosti, zabezpečuje a utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov. Zariadenie poskytuje sociálne služby fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Centrum sociálnych služieb vzniklo rekonštrukciou budovy bývalej základnej školy v centre obce, v tesnej blízkosti zdravotného strediska v januári v roku 2007. Celková kapacita pre poskytovanie sociálnych služieb s celodennou starostlivosťou je pre 26 klientov. Od 1.4.2012 zariadenie rozšírilo svoju kapacitu o 4 miesta pre klientov denného stacionára. V súčasnosti má zariadenie pre klientov s celodenným pobytom 11 jednolôžkových, 5 dvojlôžkových izieb a jednu päťlôžkovú izbu pre imobilných klientov. Súčasťou každej izby je predsieň a samostatné sociálne zariadenie (WC a kúpeľňa so sprchovým kútom). Na druhom podlaží budovy je jedáleň, výdajňa stravy, spoločenská miestnosť³ V priebehu r. 2022 bude v obci Častá dokončené pobytové zariadenie pre osoby s ľahkým mentálnym postihnutím, kam budú presunutí klienti v rámci deinštitucionalizácie zariadení sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja.

V rámci zdravotnej starostlivosti sa v obciach nachádzajú ambulancie všeobecných lekárov, ale aj špecialistov.

Ambulancie všeobecných lekárov pre dospelých sa nachádzajú vo všetkých obciach s výnimkou obcí Dubová, Jablonec, Píla, Doľany, Štefanová. Obyvatelia z týchto obcí dochádzajú za zdravotnou starostlivosťou do okolitých obcí, resp. do mesta Modra, Pezinok alebo Cífer. V obciach Báhoň, Častá, Budmerice všeobecní lekári pre dospelých, v Častej a Budmericiach detskí lekári ordinujú 5x do týždňa, v obci Vištuk všeobecný lekár pre dospelých ordinuje 1x do týždňa.

V mikroregióne sa vykonávajú nasledovné podporné činnosti pre seniorov:

- V obciach Báhoň, Častá, Vištuk, Doľany sa nachádza Klub dôchodcov
- Obce Báhoň, Častá, Vištuk, Štefanová, Doľany a Budmerice zabezpečujú donášku stravy pre obyvateľov buď prostredníctvom vlastných zamestnancov, alebo prostredníctvom podnikateľských subjektov poskytujúcich stravovacie služby priamo v obci, alebo dovozom z inej obce (napr. obec Doľany)
- Obec Častá prispieva dôchodcom na jedno jedlo denne na základe vydaného Všeobecne záväzného nariadenia obce (0,50 €). Obec takisto poskytuje z rozpočtu pre dôchodcov príspevok na dennú stravu a jednorazové dávky pomoci v hmotnej núdzi.

Sociálne služby pre nezamestnaných zamestnanci s nízkym vzdelaním alebo nízkym príjmom
Obce mikroregiónu v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku zabezpečujú pre túto skupinu obyvateľov verejno – prospešné práce zamerané predovšetkým na úpravu a údržbu verejných priestranstiev v obciach. Aktivačné práce sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň obce podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení majú možnosť uzatvárať Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre obec s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali

³ <http://www.ssss.sk/obec-budmerice>

podmienky na podpísanie dohody s ÚPSVaR, dohody o dobrovoľníckej práci a vytvárať podmienky na vykonávanie praxe študentov stredných a vysokých škôl počas štúdia a po jej skončení.

Ďalšou možnosťou pre túto skupinu obyvateľov je aj ich zapojenie do rekvalifikačných kurzov, ktoré poskytuje ÚPSVaR Pezinok.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Vo všetkých obciach sa nachádza materská škola. Základná škola sa nachádza vo všetkých obciach s výnimkou obcí Píla a Štefanová. V obciach Báhoň, Častá, Budmerice, Vištuk sa nachádzajú plnoorganizované školy poskytujúce I. aj II. stupeň vzdelania. V obciach Dubová, Jablonec a Doľany sa nachádzajú základné školy iba s prvým stupňom. V Budmericiach je zriadená Základná umelecká škola Budmerice.

Obce mikroregiónu nemajú vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Obce majú schválené v rámci prijatých VZN finančnú podporu na stravu v školskej jedálni pre sociálne odkázané deti

Sociálne služby pre občanov so zdravotným postihnutím

V obciach mikroregiónu nefunguje miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb. Obce pre túto skupinu obyvateľov zabezpečujú rozvoz stravy podľa potreby, prípadne opatrovateľskú službu. Do budúca je potrebné riešiť otázku bezbariérovosti verejných inštitúcií z dôvodu zvýšenia kvality života tejto skupiny obyvateľov.

Sociálne služby pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé.

K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia
- občanov pod hranicou chudoby
- osamelých občanov
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania
- rómska komunita

Obce mikroregiónu nemajú prijaté VZN, ktoré by sa venovali poskytovaniu sociálnych služieb daným skupinám obyvateľov. V súčasnosti obce poskytujú služby týmto skupinám obyvateľov napr. na základe zákona o sociálnych službách – aktivačné práce, alebo možnosť rekvalifikácie prostredníctvom ÚPSVaR v Pezinku. Pre osamelých občanov obce zabezpečujú napr. donášku obedov alebo opatrovateľskú službu. Obce realizovali aj tzv. potravinovú pomoc, ktorú zabezpečovali obce v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Služby obyvateľstvu

V jednotlivých obciach sa nachádzajú maloobchodné predajne s prevahou potravín resp. zmiešaného tovaru.

V obci Báhoň sa nachádza niekoľko predajní potravín (COOP Jednota) a tiež niekoľko ďalších predajní rôzneho charakteru (napr. Drogéria Silvia, Stavebniny na Majeri, kvetinárstvo, čalúnnictvo, stolárstvo Stojkovič a stolárstvo „Marek“).

Obec Častá poskytuje svojim obyvateľom pomerne široké spektrum služieb (napr. potraviny – Vavrínčiková, Buttková, CBA potraviny a rozličný tovar na Hlavnej ulici, cukráreň a výrobnia cukrárskych výrobkov, predajňa mäso - údeniny - Gašparík, textil – obuv na ul. Na Vršku, pekáreň - situovaná na Novej ulici, predaj kvetov na Fándlyho ulici, Hlavnej a Cintorínskej, stavebniny na Ružovej ulici, remeselné potreby na Hlavnej ulici, čerpacia stanica pohonných látok Avant - situovaná v strede obce, trafika na ul. Hlavnej, firma Belák – Zalt (p. Belák) - záhradná technika - predaj a servis na ul. Hlavnej, kozmetický salón Zelený dom na Kíperskej ul., kaderníctvo a nechťové štúdio na ul. Na vršku, čalúnnictvo Daniela, požičovňa náradia atď. V obci Budmerice sa nachádzajú 1 predajňa potravín CBA KO.MA.CO - sk s.r.o. a Predajňa Mäsa a mäsových výrobkov, Kvetinárstvo „Babička“, Kvetinárstvo „Pod Vrbou“, čerpacia stanica pohonných látok Avanti, novinový stánok, Záhradné centrum KERZAM.

V obci Dubová sa nachádzajú 2 predajne potravín a iného tovaru dennej potreby, 2 pohostinstvá, pohrebníctvo, kvetinárstvo, krajčírstvo, pizzeria a záhradníctvo.

V obci Jablonec sa nachádza predajňa potravín a niekoľkých drobných prevádzkovateľov služieb (napr. kaderníctvo, predajne zmiešaného tovaru a pohostinstvo).

V obciach Píla, Vištuk, Štefanová sa nachádza predajňa potravín a pohostinstvo. V obci Doľany sa nachádzajú predajne potravín a zmiešaného tovaru (Potraviny Slaninka, potraviny a zmiešaný tovar).

V území sa nachádzajú aj ubytovacie a stravovacie zariadenia. Stravovacie služby v obci Báhoň poskytuje v obci Pizzeria UNO a Jedáleň na Majeri (aj vývarovňa), okrem toho sa v obci nachádzajú aj pohostinské zariadenia Hostinec „U MIKA“, Espresso „7“. V obci Častá poskytujú svoje služby nasledovné zariadenia:

reštaurácie, občerstvenie

- Zámocké libresso - kaviareň na hrade Červený Kameň,
- Taverna Pod baštou, reštaurácia na hrade Červený Kameň (cca 28 miest)
- Hostinec – „Kaleráb“, Hlavná 433,
- Zmrzlina, ul. Hlavná (pri hostinci „Kaleráb“)
- Hostinec Na vršku 432 (cca 50 miest)
- Fuggerov dom, Hlavná 1 – najväčšia vínná pivnica v Malokarpatskom regióne s kapacitou 150 miest,
- Peter Gáží, Hlavná 164 – predaj vína (cca 10 miest)
- Vladimír Soldán, Sokolská 627 – predaj vína;
- Reštaurácia „Štadión“, Sokolská 647/59 (kapacita 90 miest)
- Reštaurácia „U Schwarzov“ (kapacita 80 miest)
- Pizzeria „Dedinka“ 1. nefajčiarska reštaurácia na okolí
- Pizzeria „Na Kurtoch“, rozvoz pizze a jedál
- Vinárstvo – ul. Sokolská, Myslík Marek

ubytovanie

- Penzión „Ema“, Cintorínska ulica 467, kapacita 8 lôžok,
- Penzión „RED ROCK 55“, Častá - Červený Kameň 55, kapacita 15 lôžok,
- Ubytovanie v súkromí p. Myslíková, kapacita 12 lôžok

V obci Budmerice sa nachádza aj niekoľko stravovacích a ubytovacích zariadení (KVAK RESTAURANT & BAR, Pohostinstvo u Bociana, Penzión LINDAVA a ponúka reštauračné služby aj ubytovanie v 2-3 lôžkových izbách).

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

V obci Dubová ubytovacie služby poskytujú chata Fúgelka a ubytovanie na súkromí „Ubytovanie Zuzy.“

V obci Píla sa nachádza ubytovacie zariadenie „Penzión pod Červeným Kameňom“ a okrem toho obyvatelia majú k dispozícii miestne pohostinstvo, ktoré ponúka svoje služby.

V obci Doľany poskytuje ubytovacie služby penzión OMPITÁL, ktorý má k dispozícii 20 lôžok a poskytuje aj priestory pre organizovanie firemných školení alebo spoločenských podujatí. Stravovacie služby v obci poskytuje Reštaurácia B-CLUB.

Okrem stravovacích a ubytovacích služieb majú obyvatelia v obciach k dispozícii služby holičstva, kaderníctva, pedikúry, manikúry, masáže, kozmetické služby, stavebno-obchodné činnosti, kvetinárstva, pohrebné služby, kamenárstva, pneuservis a pod., ostatné služby obyvateľom obcí poskytujú zariadenia v Modre, Pezinku alebo v Bratislave.

Vo všetkých obciach s výnimkou obcí Píla a Štefanov sa nachádza aj pošta, ktorá poskytuje aj služby poštovej banky. Pre obyvateľov obce Jablonec sú zabezpečované poštové služby prostredníctvom služby Pošta – partner.

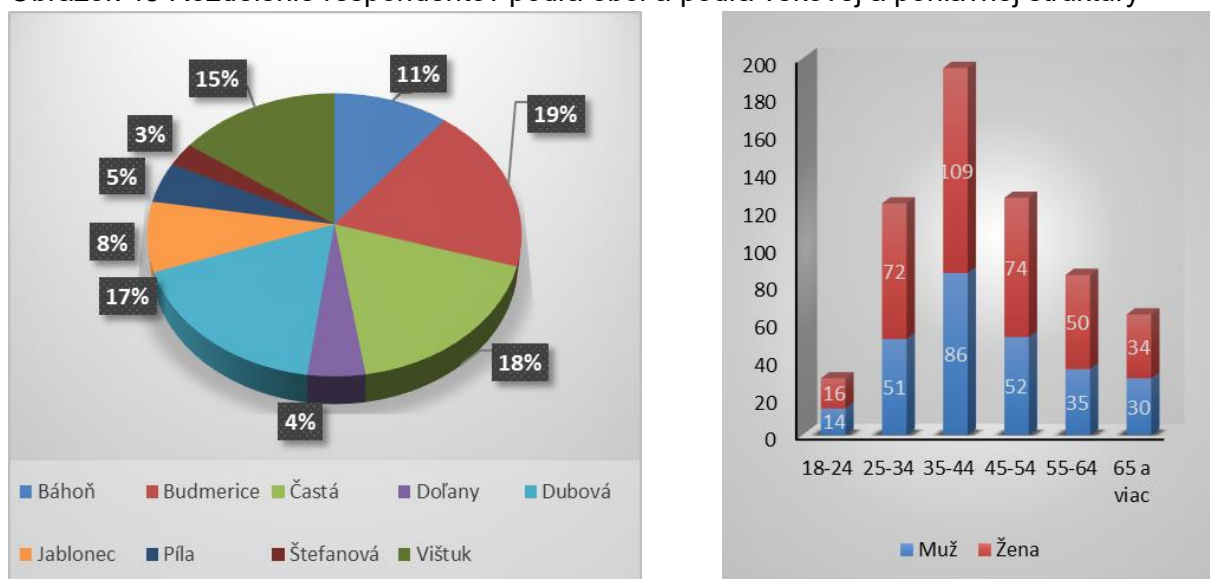
Vo všetkých obciach sa nachádza cintorín, aj dom smútku.

Obce Báhoň vydáva obecné noviny – Báhonské noviny, obec Častá vydáva miestne periodikum Častovský informačník – ktorý vychádza štvrťročne. Obec Vištuk vydáva občasník Veci Vištucké. Obec Píla vydáva obecné noviny pod názvom „Píľanský Občasník“, ktorý vychádza 2x ročne. Obec Doľany vydáva Doľanské noviny – 3x ročne. Obec Jablonec vydáva Halmešský hlásnik. Obec Budmerice vydáva občasník „Budmerické zvesti.“ V obci Dubová vydáva Konferencia sv. Jána Krstiteľa Dubovské noviny s podporou obce.

1.2 ZHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU Z POHĽADU KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

Dotazníkový prieskum prebiehal v období február – marec 2021 vo všetkých obciach mikroregiónu. Dotazník bolo možné vyplniť online formou alebo jeho tlačенú formu (formulár dotazníka tvorí Prílohu 3). Tlačené dotazníky boli distribuované do schránok, resp. miestnymi poslancami priamo do domácností, resp. boli dispozícií na obecných úradoch. Odkaz na online dotazník bol zverejnený na webových stránkach obcí a mikroregiónu. Prieskumom sme získali 625 odpovedí. Mikroregión Červený Kameň má spolu 11 832 obyvateľov (k 31. 12. 2019), z toho 9856 obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku. Návratnosť prieskumu je cca. 6,34%, takže výsledky získané týmto prieskumom sú relevantné pre strategické rozhodovania. Dotazník sa zameriaval na 5 oblastí: základné životné potreby; práca; sociálny priestor; miesto bývania a rozvoj.

Obrázok 45 Rozdelenie respondentov podľa obcí a podľa vekovej a pohlavnej štruktúry

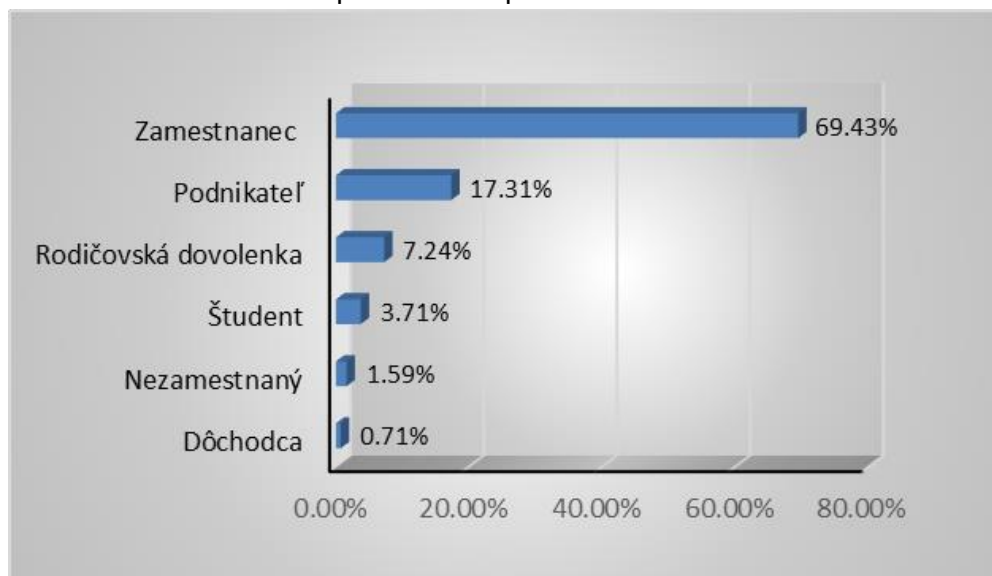

Prameň: vlastné spracovanie

Čo sa týka charakteristiky respondentov, odpovedali obyvatelia všetkých obcí, v najvyššej miere sa zúčastnili obyvatelia Dubovej a Píly, v menšej miere obyvatelia Dolian, Báhoňa a Častej (Obrázok 45). Viac ako 51% respondentov vyrástla v obci a 33,4% sa prisťahovalo pred viac ako 5 rokmi. Väčšina respondentov teda býva v území dlhodobo, možno predpokladať, že poznajú potenciál nielen svojej obce, ale aj celého mikroregiónu. Z hľadiska vekovej a pohlavnej štruktúry, odpovedalo vo všetkých vekových kategóriách mierne viac žien ako mužov, najväčšiu skupinu respondentov tvorili obyvatelia vo veku 35 – 44 rokov. Celkovo možno zhodnotiť, že daná vzorka zodpovedá vekovej a pohlavnej štruktúre mikroregiónu, a odpovede reflektujú názory rôznych skupín obyvateľstva (Obrázok 45).

Z hľadiska sociálneho statusu skoro 70% respondentov sú zamestnancami, ďalších 17,3% sú podnikatelia, resp. živnostníci, slobodné povolania. Napriek tomu, že relatívne dosť respondentov je vo veku nad 65 rokov, len 4 respondenti uviedli, že sú na dôchodku, resp. invalidnom dôchodku. Z toho vyplýva, že aj väčšina obyvateľov starších viac ako 65 rokov sú ekonomicky aktívni (Obrázok 46).

Obrázok 46 Štruktúra respondentov z pohľadu sociálneho statusu

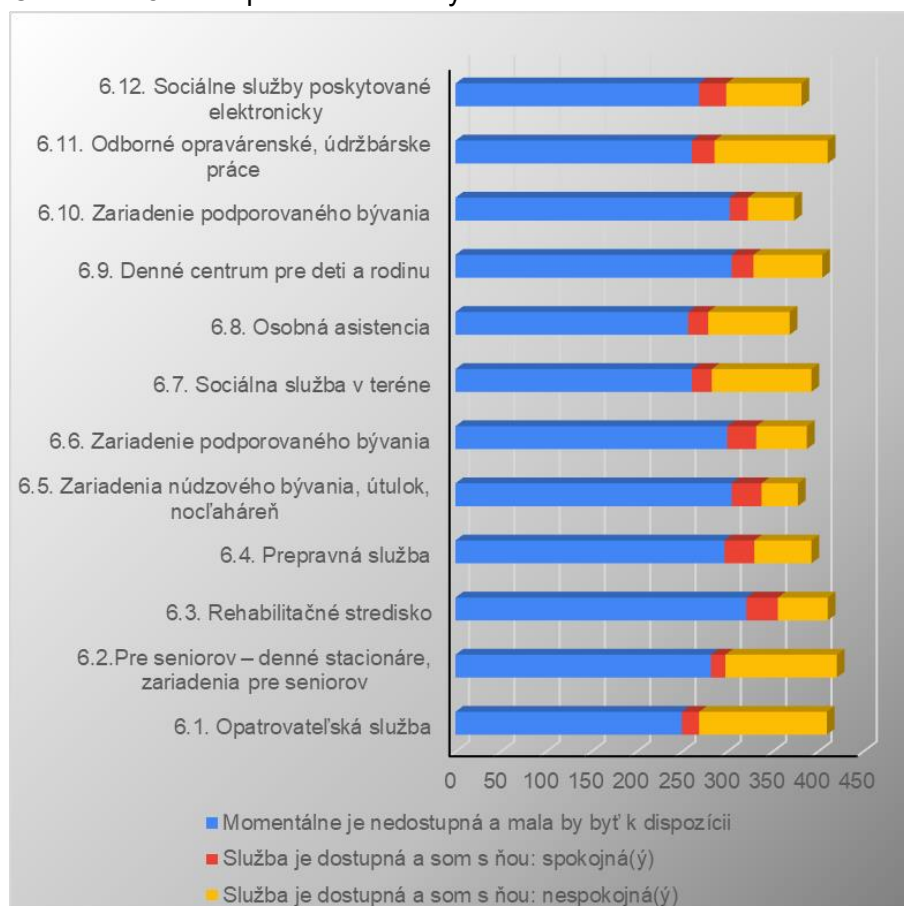

Prameň: vlastné spracovania

Oblasť dostupnosti komunitných služieb

Ďalšia otázka sa venovala spokojnosti s dostupnosťou komunitných služieb (obrázok 48). Sú to služby, ktoré buď slúžia celej spoločnosti, alebo slúžia na napĺňanie potrieb špecifických skupín obyvateľstva, ktoré majú z rôznych príčin obmedzenia. Tieto obmedzenia im zhoršujú možnosti sebarealizácie. Práve špecifické služby, poskytované na mieru podľa individuálnych priorít. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že v mikroregióne je len malá pozornosť venovaná týmto oblastiam, buď služba absentuje, alebo sú s ňou respondenti väčšinou nespokojní. Na druhej strane je táto oblasť veľmi špecifická, pretože je založená na hľadaní individuálnych riešení, inštitúcie so svojím obmedzeným manažmentom nevedia flexibilne prinášať riešenia v tejto oblasti a tretí, neziskový, sektor často takto supluje verejnú správu. Pre rozvoj v tejto oblasti, teda v napĺňaní potrieb individuálnych skupín, je prospešná užšia spolupráca s tretím sektorom a otvorená diskusia k hľadaniu nových, inovatívnych a kreatívnych riešení, ktoré sú často aj finančne málo náročné (napr. seniori – na vidieku majú často svoj celoživotný domov, ale potrebujú asistenciu v podobe nákupu, výpomoci v záhrade, či v dome. Táto asistencija môže byť menej nákladná, a zároveň aj pre daného jednotlivca prospešnejšia, ako údržba inštitucionalizovaného veľkokapacitného domu pre seniorov).

Obrázok 48 Dostupnosť komunitných služieb

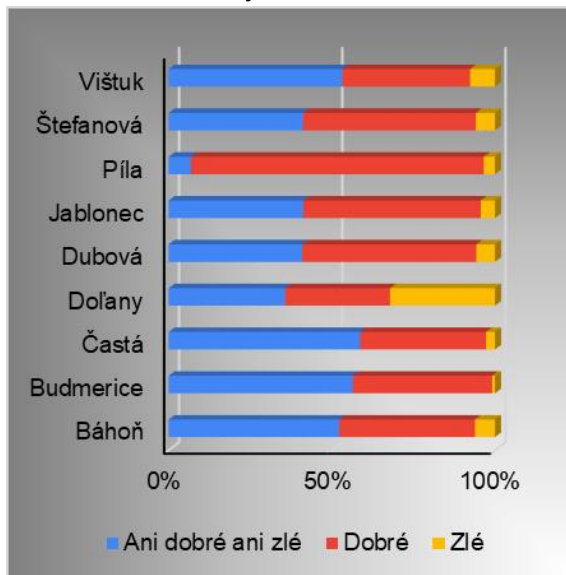
Prameň: vlastné spracovanie

Sociálny priestor

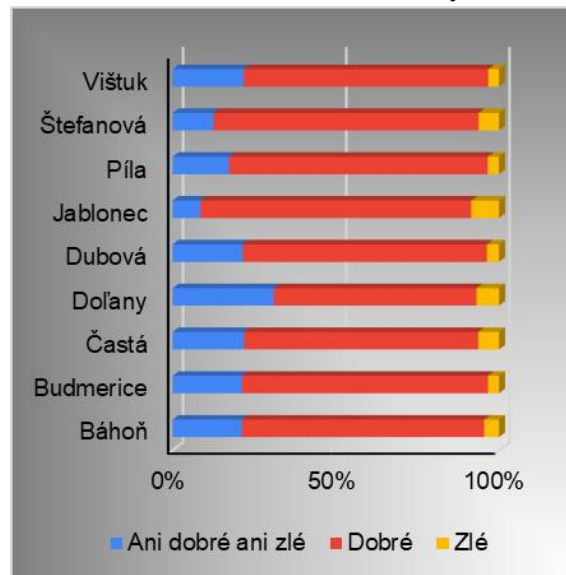
Sociálny priestor predstavuje možnosti sociálnej, komunitnej interakcie obyvateľov, ich aktívnosť a možnosti pre budovanie komunity, sebarealizácie jednotlivcov pre dobro iných. Pre mikroregión, ako aj pre jednotlivé obce, je kľúčové, aby sa rozvíjali vzťahy medzi obyvateľmi, aby obyvatelia boli proaktívni, pretože samospráva vo svojej podstate znamená, že si spravujeme sami svoje územie. A tak rola obyvateľov nekončí pri voľbách do samosprávnych funkcií, ale aj od ich ďalších aktivít, ktoré rozvíjajú územie. Sociálny priestor je priestorom pre rozvoj sociálneho kapitálu, ktorý reprezentujú napr. formálne aj neformálne zoskupenia obyvateľov, spájanie obyvateľov za nejakým účelom a pod.

Otázkami v dotazníku sme zisťovali jednak úroveň širších a užších vzťahov v obciach, tiež možnosti získavania informácií o dianí v obci a zároveň sme zisťovali ochotu respondentov proaktívne sa zapájať do komunitného priestoru. Podľa obrázkov 50 a 51 môžeme pozorovať, že vzťahy v obci sú najlepšie hodnotené v obci Píla, najmenej dobré, resp. zlé vzťahy, je v obci Doľany. Čo sa týka susedských vzťahov, tie sú vo väčšine obcí dobré, len v Doľanoch 9 respondenti z 22 vyjadrili skôr neutrálny postoj „ani dobré ani zlé“, čo môže poukazovať aj na nezáujem o rozvíjanie susedských vzťahov, anonymný spôsob žitia, typický skôr pre mestské vzťahy. Ale tento výsledok nemožno zovšeobecniť, výskumu sa zúčastnilo len 22 respondentov, pritom obec má 1066 ob. (2019), čo predstavuje cca. 2% respondentov.

Obrázok 50 Vzťahy v obci

Obrázok 51 Susedské vzťahy

Prameň: vlastné spracovanie

Obrázok 52 Posúdenie sociálneho života v mikroregióne

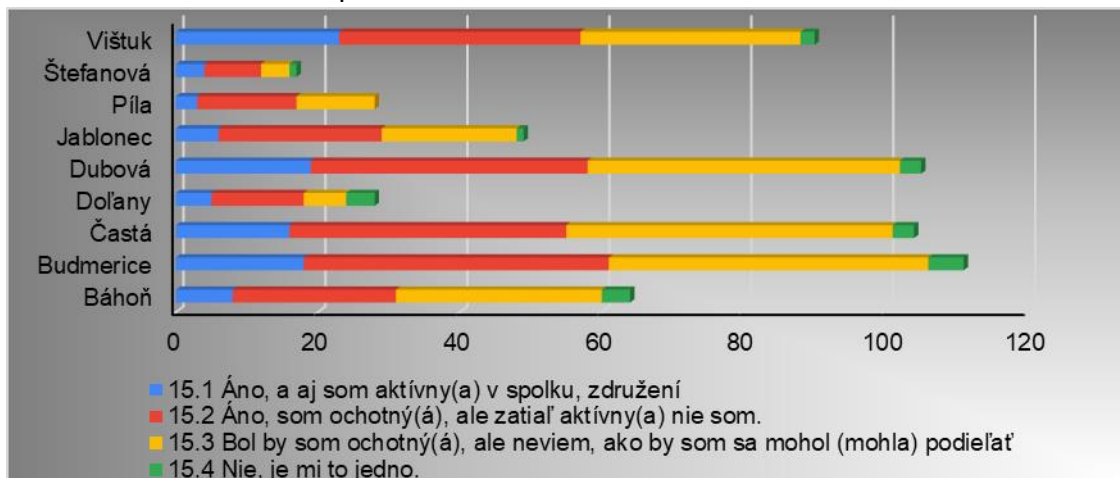

Prameň: vlastné spracovanie

Najčastejšie sa respondenti prikláňali k tézam, že v obci existuje len pár jednotlivcov, ktorí sa snažia, ale väčšina obyvateľstva je pasívna a nezaujíma sa o život v obci a zároveň že obyvatelia majú dostatok príležitostí k spoločenským kontaktom (Obrázok 53 za jednotlivé obce vyhodnotenie v prílohe 4). Pozitívne je vnímanie, že obyvatelia majú dostatok príležitostí k spoločenským kontaktom, a teda aj príležitosti rozvíjať komunitný život, spoločne prispievať k rozvoju spoločnosti. Na druhej strane sa však ukazuje, že väčšina obyvateľov je pasívna, a nemajú záujem zapájať sa viac do širších vzťahov, aktivít. Mnohé oblasti rozvoja mikroregiónu sa v budúcnosti čoraz viac budú odvíjať od spoločenskej zodpovednosti obyvateľov a od aktívneho prístupu obyvateľov (komunitné služby, oblasť odpadového hospodárstva). Prieskum však tiež ukázal, že väčšina respondentov by aj boli ochotní sa zapojiť do diania v obci a mikroregióne (Obrázok 54). Tu najviac aktívni respondenti boli v obciach Vištuk, Dubová a Budmerice, Častá. Je preto potrebné využiť tento potenciál

a zlepšiť komunikáciu, či motiváciu obyvateľov, aby sa stali aktívnejšími. V konečnom dôsledku to môže priniesť ekonomický efekt na znižovanie viacerých nákladov samospráv, na rozvoj lokálnej ekonomiky, spoločnosti, životného prostredia.

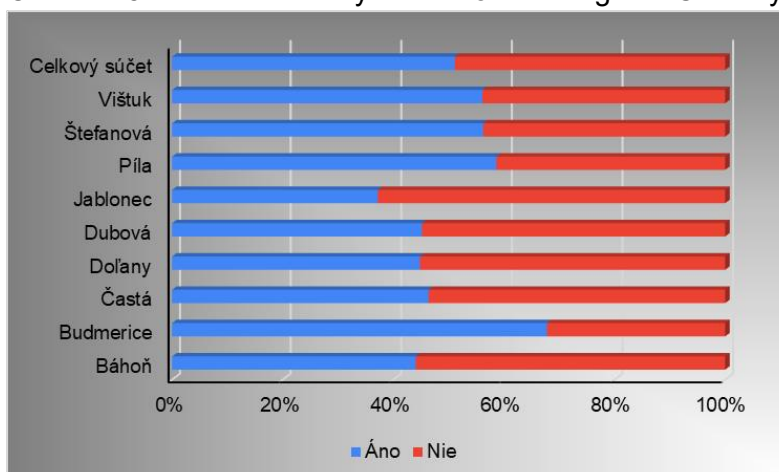
Obrázok 53 Aktivnosť respondentov

Prameň: vlastné spracovanie

Z prieskumu ako aj z predchádzajúcej analýzy je možné vidieť, že v území je aktívnych viacero mimovládnych akcií, či združení osôb. Niektoré sa združujú za rozvojom športu, typické sú združenia vinohradníkov a vinárov v obciach, združenia za účelom rozvoja konkrétnej sociálnej skupiny (napr. Jednota dôchodcov a pod.). Podstatou týchto združení je, že združujú poväčšine proaktívnych ľudí, ktorí sa tak stávajú dôležitými aktérmi aj v plánovaní ďalšieho rozvoja, pretože sami svojimi aktivitami k tomuto rozvoju prispievajú, resp. nesprávnou komunikáciou ho môžu aj brzdiť. Združenia a iniciatívy, ktoré respondenti vymenovali ako aktívne vo svojom okolí sú vymenované v prílohe 4, venujú sa rôznym oblastiam a je potrebné ich zapojiť do procesu tvorby stratégie, aby mohli prispieť vlastnými riešeniami. Čo sa týka samotného Mikroregiónu Červený Kameň, len niečo cez 50% respondentov pozná toto združenie (Obrázok 54). Preto je potrebné do budúcnosti zvyšovať povedomie obyvateľov o poslaní a aktivitách združenia.

Obrázok 54 Povedomie obyvateľov o Mikroregióne Červený Kameň

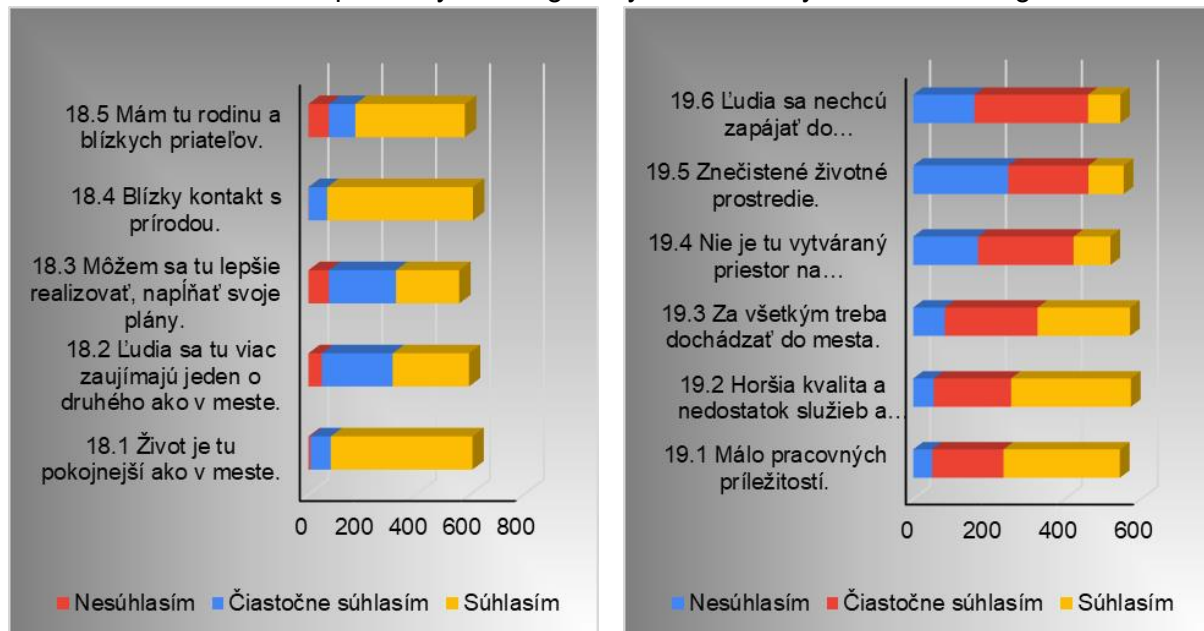
Prameň: vlastné spracovanie

Miesto bývania

Na základe prieskumu bolo potrebné získať informácie o tom, ako obyvatelia vnímajú život a prostredie v mikroregióne. Časť miesta bývania sa snaží zhodnotiť, čo obyvatelia oceňujú na mikroregióne, naopak čo im chýba. Okrem tejto oblasti sme sa zamerali aj cestovný ruch, ktorý vďaka národnej pamiatke Červený Kameň výrazne ovplyvňuje život v mikroregióne. Je otázne, či viac pozitívne alebo predstavuje externý problém. Okrem tejto národnej pamiatky mikroregión poskytuje mnohé ďalšie možnosti pre cestovný ruch, je potrebné ho strategicky rozvíjať, aby pozitívne efekty prevažovali nad tými negatívnymi.

Čo sa týka vnímania obyvateľov života v mikroregióne, obrázok 55 poskytuje prehľad o hodnotení výrokov o živote. Výsledky za jednotlivé obce je možné nájsť v prílohe 4 z výsledkov vyplýva, že najviac respondenti súhlasili s výroky „Blízky kontakt s prírodou“ a „Život je tu pokojnejší ako v meste“. Tieto aspekty sú väčšinou najdôležitejšími dôvodmi, kvôli ktorým sa ľudia sťahujú z mesta na vidiek. Život na vidieku je ale na druhej strane spojený aj s horšou dostupnosťou a kvalitou služieb, keďže tento segment je náročný na množstvo potenciálnych klientov a teda lepšie sa mu darí v husto osídlených oblastiach, a na ponuku pracovných príležitostí, ktoré sú oklieštené kvôli menšiemu trhu s prácou. Vďaka lokalite Mikroregiónu Červený Kameň väčšina obyvateľov cestuje za prácou do väčších miest a do Bratislavy. Na jednej strane je to veľká výhoda, pretože trh s prácou v tejto časti krajiny umožňuje rôznorodé uplatnenie podľa schopností a zručností obyvateľov, a zabezpečuje stabilné príjmy domácností, na druhej strane je možné hovoriť aj o tom, že táto blízkosť v podstate aj „kradne“ prácu z regiónu.

Obrázok 55 Hodnotenie pozitívnych a negatívnych stránok bývania v mikroregióne

Prameň: vlastné spracovania

Tabuľka 59 predstavuje zhrnutie nápadov od respondentov. Tieto návrhy budú po prerokovaní súčasťou návrhu projektov v realizačno-implentačnej časti. Niektoré návrhy sú všeobecnej povahy, iné sú celkom konkrétne. Všetko sú to oblasti, na ktoré sa táto spoločná stratégia bude zameriavať. Najčastejšie sa návrhy týkali spoločných cyklotrás a cestovného ruchu, kde vidia respondenti najväčšie možnosti spolupráce.

Tabuľka 59 Návrhy spoločných riešení na úrovni mikroregiónu

Oblasti	Návrhy
Oblasť služieb, infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie veľkokapacitného nákupného centra - Možnosť získania príspevku na skoré dobudovanie kanalizácie - Vybudovanie zariadenia pre seniorov. - Spoločné riešenia v oblasti školstva, zdravotníctva - lepšia infraštruktúra do Bratislavy, miestne komunikácie, medzimestské cesty, - Lokálna verejná doprava - údržba obcí napr. spoločnými zariadeniami a strojmi a pod.
Komunitný život	<ul style="list-style-type: none"> - V oblasti športových podujatí, kultúrnych podujatí

Prameň: vlastné spracovanie

1.3 KLÚČOVÉ TRENDY VÝVOJA, AK BY SA STRATÉGIA PHRSR NEIMPLEMENTOVALA V OBLASTI KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mikroregión Červený Kameň je zasadený do širšieho územia. Môžeme sledovať určité vývojové trendy, ktoré sú v čase spracovávaní tohto strategického dokumentu ovplyvnené aj mimoriadnymi okolnosťami (pandémiou COVID-19). Môžeme pozorovať vývoj na rôznych úrovniach, preto aj kľúčové trendy vývoja je možné rozdeliť do roviny regionálnej a ďalej globálnej.

Čo sa týka regionálnej roviny – v tomto prípade je chápaný región v širšom poňatí – Bratislavský a z časti Trnavský kraj. Túto rovinu charakterizujú nasledovné trendy ovplyvňujúce aj vývoj v území MČK:

Premena vidieckeho charakteru obcí (s určitou ekonomickou samostatnosťou a so zameraním aj na primárny sektor, najmä poľnohospodárstvo a vinohradníctvo a vinárstvo) na tzv. satelity. Tento trend môžeme pozorovať v obciach s urbanizačným efektom Bratislavy. Dochádza k čoraz masivejšej výstavbe rodinných domov, často na poľnohospodárskej pôde. Tento trend okrem veľkému tlaku na zabezpečenie základných služieb (vybudovanosť sietí, dostupnosť technickej a sociálnej infraštruktúry), prináša aj negatívne dôsledky v podobe zmeny krajiny a straty unikátnosti územia, preťažnosti životného prostredia, problémy s odpadovým hospodárstvom, s dostupnosťou služieb, a v neposlednom rade so zmenou v spoločnosti, komunite. Nadmerne rýchly nárast obyvateľstva nie je komunita schopná absorbovať a narušujú sa väzby a vzťahy v území. Dochádza k urbanizácii a k zmene vidieckeho charakteru života na mestský (anonymný, bezvzťahový). Trend nárastu budovania nových domov je nevyhnutný a viditeľný, a je nutné ho strategicky riadiť, aby sa minimalizovali negatívne externality masovej výstavby.

Globálne trendy, ktoré pozorujeme sú – environmentálne, klimatické a spoločensko-ekonomické.

Pod spoločensko-ekonomickými trendami možno identifikovať:

- Digitálne technológie prinášajú veľa možností podporujúcich rozvoj, ale tiež predstavujú veľkú hrozbu v prípade ich nekontrolovaného používania, najmä u detí a mládeže. Následky prinášajú zvýšené náklady s odstraňovaním negatívnych dôsledkov (ako sú závislosti; strata sociálnych a komunikačných schopností a tým pádom znížená schopnosť uplatniť sa na trhu práce; nárast psychických ochorení a depresí; nárast obezity z nedostatku pohybu a pod.).
- Orientácia na nové sektory a nové oblasti v ekonomike – tento trend poukazuje na to, že ekonomika sa v dlhodobom meradle bude v EÚ orientovať výraznejšie na robotizáciu vo

výrobe, na rozvoj sektoru služieb, inovačné a kreatívne odvetvia. Tento trend môže mať negatívny dopad na mikroregión, v rámci ktorého je väčšia časť obyvateľstva zamestnaná práve vo výrobných sektoroch zameraných na automobilový priemysel a pod. Negatívny dopad je možné minimalizovať jednak vytváraním príležitostí pre samozamestnávanie v regióne, alebo pre zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov.

- Starnutie populácie vytvára tlak na dostupnosť kvalitných služieb, zvyšuje náklady spoločnosti na zdravotný, sociálny systém a znižuje kvalitu života obyvateľov v poproduktívnom veku. Je potrebné hľadať spôsoby a možnosti, aby populácia v poproduktívnom veku (ktorá je vďaka rozvinutému zdravotníckemu systému čoraz schopnejšia), bola čo najdlhší čas aktívna. Tým môže vytvárať ďalšie ekonomické hodnoty a znižovať svoju závislosť na sociálnom systéme.

1.4 IDENTIFIKÁCIA POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV

Na základe výsledkov analýzy, dotazníkového prieskumu a realizovaných workshopov boli identifikované potenciály, výzvy, limity a problémy, ktoré vychádzajú buď z mikroregiónu alebo z vonkajších vplyvov. Každý z týchto prvkov je dôležitý pre stanovenie stratégie; potenciály vychádzajú z územia – identifikovaním ich treba využiť pre ďalší rozvoj; výzvy sú potreby, na ktoré stratégia musí reagovať a navrhovať riešenia; limity sú obmedzenia rozvoja mikroregiónu – nastavením cieľov je možné tieto limity akceptovať, posúvať alebo minimalizovať; a nakoniec problémy, ktoré je nutné riešiť, inak sa budú prehlbovať.

Vnútorý potenciál:

- Množstvo kultúrnych a prírodných atraktivít
- Dobrá dostupnosť do významných pólov rozvoja
- Nízka nezamestnanosť a priemerne dobré príjmy domácností
- Rastúci počet obyvateľov
- Dobré možnosti pre kultúrno-spoločenské aktivity
- Dobrá a dlhoročná spolupráca medzi samosprávami

Vnútoré a vonkajšie výzvy:

- Pasivita obyvateľov vo veciach komunitných a verejných
- Zmena štruktúry zamestnania v dôsledku robotizácie a digitalizácie
- Negatívny vývoj detí a mládeže vplyvom informatizácie, digitalizácie a masovej spotreby, nárast psychických problém a nových druhov závislostí
- Rast potreby zabezpečenia komunitných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva
- Rastúci počet seniorov a potreba udržania ich aktivity
- Zvyšovanie zainteresovanosti obyvateľov, tretieho sektora a podnikateľského sektora na celkovom rozvoji mikroregiónu a budovanie ich spoločenskej zodpovednosti a hrdosti na mikroregión
- Zvyšovanie efektivity samospráv v plnení kompetencií – hlavne na zabezpečenie základnej vybavenosti a verejných a komunitných služieb

Vnútoré a vonkajšie limity

- Aktívnosť obyvateľov obmedzená len na pár jedincov, odlišnosť v ich pohľade na život na vidieku, bez záujmu o zapojenie sa do diania v mikroregióne
- Limitované zdroje samospráv pre zavádzanie nových a inovatívnych riešení pre zabezpečenie kompetencií (nielen finančné, ale najmä ľudské, legislatívne)
- Limity znalostné pre nachádzanie nových riešení

Vnútoré a vonkajšie problémy:

- Pasivita obyvateľov
- Rast psychických problémov a závislostí u detí a mládeže
- Neefektívne zabezpečovanie kompetencií samosprávami, často každá obec zvlášť s vysokými nákladmi na čas, energiu, vedomosti, možnosti riešenia
- Vysoká zamestnanosť mimo regiónu a štruktúra zamestnanosti nastavená na rizikové odvetvia (monotónna práca v budúcnosti nahraditeľná robotmi alebo digitalizáciou, vysoká nahraditeľnosť ľudských zdrojov)

1.5 VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE

Tabuľka 61 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Oblasť sociálnych služieb Spolupráca obcí s neverejným poskytovateľom sociálnych služieb (ADOS, Charita – Šenkvice, n.o) Existencia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti Existencia Klubu dôchodcov Podpora občanom zo strany obce v sociálnej oblasti Existencia sociálnych zariadení v území</p>	<p>Oblasť sociálnych služieb Nedostatok vlastných finančných zdrojov na rozšírenie ponuky sociálnych služieb v obci Absencia komplexného prístupu a systému riadenia sociálnych služieb Chýbajúci penzión pre seniorov (zariadenie vyššieho štandardu) Chýbajúci monitorovací systém pre seniorov (privolanie pomoci)</p>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>Oblasť sociálnych služieb Využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ na podporu sociálnych projektov Rozšírenie spolupráce obce s lekármi v obci Rozšírenie spolupráce obce so záujmovými skupinami v obci (Klub dôchodcov) Rozšírenie spolupráce s existujúcimi, resp. novovzniknutými záujmovými skupinami v obci zameraných na seniorov Rozšírenie spolupráce s neverejným poskytovateľom sociálnych služieb v obci Spolupráca obce s BSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb</p>	<p>Oblasť sociálnych služieb Nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby Nedostatok finančných prostriedkov zo strany obce, kraja a štátu na podporu sociálnych služieb Rýchlejšie tempo starnutia populácie Nepredvídateľný vývoj legislatívy v sociálnej oblasti</p>

Prameň: vlastné spracovanie

1.6 IDENTIFIKÁCIA DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA

Medzi kľúčové disparity, ktoré možno vnímať ako kontrasty medzi rozvojovými potenciálmi a limitmi môžeme zaradiť:

- Nekoordinácia vo viacerých oblastiach, ktorá v konečnom dôsledku prináša negatívne efekty. Pozorovať ju môžeme v i) územnom rozvoji s hrozbou nekoordinovanej zástavby a straty vidieckosti územia; ii) napĺňaní kompetencií samospráv, kde samosprávy v nízkej miere spoločne hľadajú riešenia zefektívnenia svojej činnosti

- Rozvoj bytovej zástavby a hrozba premeny na satelitný typ osídlenia, bez väzieb na mikroregión
- Zvyšujúce sa potreby špecifických skupín obyvateľov vzhľadom na vekový vývoj v mikroregióne – napr. rastúca skupina seniorov, alebo rodičov na materskej, detí v predškolskom veku
- Disparity z pohľadu dostupnosti verejných služieb v rovnakej miere a kvalite pre obyvateľstvo, aby sa obyvatelia cítili bezpečne, mali dostupnú základnú vybavenosť ako aj ostatné verejné a komunitné služby
- Pasivita obyvateľstva, strata väzieb súvisiaca s aplikovaním urbánneho spôsobu života založenom na väčšej anonymite, slabších väzieb na okolie.

Faktory predstavujú to, o čo je možné sa oprieť pri stanovovaní cieľov rozvoja:

- Dostupnosť do významných pólov rozvoja s regionálnou, nadregionálnou, národnou a nadnárodnou pôsobnosťou
- Rozvinutá, dlhodobá spolupráca medzi samosprávami

1.7 STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV

Strom výziev a problémov predstavuje grafickú formu ujasnenia hierarchie výziev a problémov – je dôležité rozlíšiť, čo je príčinou problému a čo je jeho dôsledkom. Na základe takto utriedenej hierarchie je potom hľadať riešenia – odstránením príčin je možné vyriešiť problém a tak minimalizovať dôsledok. Týmto spôsobom je možné dosiahnuť želaný rozvoj. Pokiaľ nie sú správne stanovené hierarchické väzby, nemusí dôjsť k vyriešeniu problémov.

Kľúčový problém 3: Strata väzieb v rámci mikroregiónu a hrozba straty *genius loci*, zhoršenie kvality života obyvateľov

Príčiny:

- Málo efektívne a nie vždy dostatočné zabezpečovanie verejných služieb z pohľadu klienta – občana
- Neefektívne spravovanie vecí verejných
- Neochota obyvateľov podieľať sa na veciach verejných, resp. na budovaní komunitného života
- Starnutie obyvateľstva a zvyšovanie potreby sociálnych a zdravotných služieb

2 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia predstavuje rámec, v rámci ktorého bude Mikroregión Červený kameň v najbližších rokoch postupovať. Bol stanovený na základe analýzy súčasného potenciálu, na výsledkoch dotazníkového prieskumu ako aj na očakávanom vývoji v tomto území v najbližšej dobe. Vzťahuje sa na komplexný rozvoj regiónu, do ktorého zaraďujeme aj komunitný rozvoj.

Vízia a stratégia rozvoja mikroregiónu vychádza zo spoločnej histórie územia, ktoré sa vyvíjalo v kontexte hradu Červený Kameň. Obce územno-správne patrili pod hrad Červený Kameň ako Červenokamenské panstvo, čo výrazne determinovalo celkový rozvoj územia, jeho komunikačnej siete ako aj vzájomnú spoluprácu obcí. Okolie hradu Červený Kameň, prezentované zachovanou štruktúrou prírodnej i urbanizovanej krajiny, sieťou historických komunikácií a dominantou hradom Červený Kameň, predstavuje významný fenomén tvoriaci identitu územia a potenciál pre jeho rozvoj. Cieľom dokumentu je zadefinovanie vízie a stratégie rozvoja územia mikroregiónu s dôrazom na ochranu jeho prírodného a kultúrneho dedičstva a zachovanie vidieckeho rázu krajiny.

Vízia

*„Mikroregión Červený Kameň je založený na partnerstve obcí, ktoré sú súčasťou tohto územia. Partnerstvo stavajú na svojej spoločnej a prepojenej histórii, na ktorej budujú aj spoločnú budúcnosť. Táto je založená nielen na tradíciách, ale vďaka rôznorodému zloženiu obyvateľov, aj na inovatívnom pohľade. Noví ľudia prinášajú nové myšlienky, pôvodní obyvatelia zase vedia ustrážiť genius loci územia. Tento pohľad prináša príležitosti riešiť obvyklé problémy neobvyklým spôsobom, ako aj vidieť nové spôsoby využitia lokálneho potenciálu. Vďaka tomu mikroregión prosperuje, vytvára príležitosti obyvateľom realizovať sa v území, či už v podnikateľskej, komunitnej, spoločenskej, kultúrnej či športovej sfére. Mikroregión poskytuje dobré zázemie pre život obyvateľov s rôznymi potrebami. **Sila regiónu stojí na partnerstve, rovnováhe využitia potenciálu územia a inováciách s ohľadom na kvalitu života obyvateľa.**“*

Hlavný cieľ v oblasti komunitného plánu (strategický cieľ 2.1 v rámci PHRSR MČK)

Dosiahnuť dobrú dostupnosť služieb pre rôzne komunity na základe ich potrieb.

Dobrá dostupnosť služieb podľa potrieb

Priorita sa zameriava aj na zabezpečenie služieb pre rôzne sociálne skupiny (komunity) a to hľadaním spoločných riešení (princíp spolupráce), služby šité na mieru a zároveň efektívne z hľadiska kapacít a limitov samospráv (princíp inovatívnosti). Jednou zo základných charakteristík vidieka a vidieckej spoločnosti sú aj silnejšie väzby – nielen na prostredie, ale aj spoločenské, komunitné väzby. Tieto mnohokrát supľujú aj samosprávu, a prirodzene naplňajú potreby obyvateľov. Preto dôležitým uplatňovaným princípom je aj aktívna komunita, kedy si veľa ľudí navzájom pomáhajú a tým aj naplňujú špecifické komunitné služby (napr. nákup pre suseda, ktorý má problém s mobilitou; či ostrihanie ovocných stromov pre pani, ktorá už nevláda vykonávať tieto činnosti, či naopak varenie džemu, ktoré nás naučí variť stará pani podľa tradičného receptu, alebo postráženie detí u susedov, keď potrebujeme navštíviť lekára a pod.) – sú to susedské, či komunitné výpomoci, ktoré táto stratégia podporuje a hľadá cestu, ako ich využiť na zabezpečenie všetkých potrieb obyvateľov podľa ich predstáv. Zároveň sa tým buduje aj spoločenská zodpovednosť, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenia dobrého

života v mikroregióne. Ďalšou dôležitou oblasťou, na ktorú reaguje táto oblasť sú aj deti a mládež. V súčasnosti vidíme nepriaznivý vývoj u detí a mládeže vplyvom digitálnych technológií, informatizácie a masovej spotreby. Trávenie voľného času vo virtuálnom priestore a ubúdanie priameho kontaktu nepriaznivo vplyva na budovanie spoločenských kompetencií, narastá počet detí a mladých s psychickými problémami, či s novými závislosťami.

Oblasť reaguje na výzvy a limity:

- rast potreby zabezpečenia komunitných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva
- rastúci počet seniorov a potreba udržania ich aktívnosti
- Negatívny vývoj detí a mládeže vplyvom informatizácie, digitalizácie a masovej spotreby, nárast psychických problém a nových druhov závislostí
- zvyšovanie zainteresovanosti obyvateľov, tretieho sektora a podnikateľského sektora na celkovom rozvoji mikroregiónu a budovanie ich spoločenskej zodpovednosti a hrdosti naň
- zvyšovanie efektivity samospráv v plnení kompetencií – hlavne na zabezpečenie základnej vybavenosti a verejných a komunitných služieb
- Rast potreby zabezpečenia komunitných služieb pre špecifické skupiny obyvateľstva, potreba riešiť aj bezbariérovosť
- Rastúci počet seniorov a potreba udržania ich aktívnosti
- limitované zdroje samospráv pre zavádzanie nových a inovatívnych riešení pre zabezpečenie kompetencií (nielen finančné, ale najmä ľudské, legislatívne)
- limity znalostné pre nachádzanie nových riešení;

a rieši problémy:

- pasivita obyvateľov
- neefektívne zabezpečovanie kompetencií samosprávami, často každá obec zvlášť s vysokými nákladmi na čas, energiu, vedomosti, možnosti riešenia.

Stratégia má 3 ciele, ktorými bude napĺňaný hlavný cieľ Komunitného plánu. Sú to špecifické ciele prevzaté z PHRSR MČK.

Špecifický cieľ 2.1.1 Vytvárať kvalitné podmienky pre rozvoj detí, mládeže

ŠC sa venuje oblasti výchovy a vzdelávania detí a mládeže, trávenia ich voľného času a vytvárania kvalitných podmienok pre život všetkých skupín obyvateľov. Naplnenie cieľa bude dosahované investičnými aktivitami do vytvárania podmienok pre výchovu a vzdelávanie, do voľnočasových a športových aktivít nielen pre deti, ale všeobecne pre verejnosť. Ďalej v rámci napĺňania cieľa budú realizované aktivity neinvestičného charakteru podporujúce rozvoj detí, mládeže, ostatných skupín obyvateľov a zmysluplného trávenia voľného času, aby nedochádzalo k nárastu psychických problémov, závislostí a straty medziľudských kontaktov a sociálnych zručností.

Doba realizácie	2021 – 2027	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samosprávy, mikroregión
	spolupracujúci partneri:	Tretí sektor, komunity a lídri
Cieľová skupina	Deti, mládež, komunity	
Očakávaný dopad	Zlepšenie trávenia voľného času detí, mládeže a ostatných skupín obyvateľov, ich aktivizácia. Zníženie počtu obyvateľov ohrozených psychickými	

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

	problémami či závislosťami vychádzajúcimi z negatívnych vplyvov informatizácie a straty sociálnych zručností.
Väzba na nadradené a sektorálne stratégie	
PHRS BSK	Špecifický cieľ 3.1: Zvýšiť uplatniteľnosť a vedomostnú úroveň žiakov a študentov a zvýšiť kapacity a zmodernizovať školskú infraštruktúru (v súlade s konceptom budovania SMART škôl na území BSK, t. j. s ohľadom na adaptáciu na zmenu klímy, digitalizáciu, koncept otvorenej a inkluzívnej školy a komplexný rozvoj územia) Špecifický cieľ 6.1: Zvýšiť dostupnosť služieb sociálnej starostlivosti
Agenda 2030	Vzdelanie pre dôstojný život
Partnerská dohoda 2021 - 2027 (návrh)	4.5 Zlepšenie prístupu k inkluzívnym a ku kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania
SCLLD OZ MR	Špecifický cieľ 2.2: Komunitný, kultúrno-spoločenský, športový život
Pri realizácii aktivít sa prihliada aj na Územný plán regiónu - Bratislavský samosprávny kraj.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR	
Okrem priameho dopadu aktivít na ŠC 2.1.1 budú mnohé výstupy využívané aj inými skupinami obyvateľstva (napr. športoviská), takže napĺňa aj ŠC 2.1.3, a prispieva aj k naplneniu ŠC 3.1.1.	

Špecifický cieľ 2.1.2 Pokrývať potreby špecifických ohrozených skupín

Vývoj spoločnosti a vekovej štruktúry v mikroregióne poukazuje na zvyšovanie počtu obyvateľov, ktorí budú vstupovať do dôchodkového veku. Mnohí ostávajú v pracovnom procese aj po dovŕšení dôchodkového veku buď kvôli finančným potrebám, alebo kvôli potrebe seberealizácie. Iní zase odchádzajú na dôchodok a mení sa nastavenie ich života. Je potrebné vytvárať možnosti, aby táto špecifická skupina ostala čo najdlhšie aktívna, aby mohla ďalej predávať svoje znalosti a skúsenosti, zároveň je potrebné vytvárať podmienky pre dobrý život. Okrem tejto skupiny v území žijú aj skupiny obyvateľov so špecifickými potrebami, ktoré potrebujú v niektorých oblastiach zabezpečiť podmienky pre úspešné zaradenie sa do života. ŠC sa preto zameriava na zabezpečenie komunitných služieb na naplnenie špecifických potrieb.

Doba realizácie	2021 – 2027	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samosprávy, mikroregión
	spolupracujúci partneri:	Sociálni partneri – tretí sektor, štát a štátne inštitúcie, komunity a lídri
Cieľová skupina	Seniori, skupiny so špecifickými potrebami ohrození sociálnou exklúziou	
Očakávaný dopad	Napĺňanie potrieb rôznych skupín obyvateľov šitých na mieru prostredníctvom sociálnych a komunitných služieb. Zlepšenie ich podmienok pre život a pre seberealizáciu.	
Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		
PHRS BSK	Špecifický cieľ 6.1: Zvýšiť dostupnosť služieb sociálnej starostlivosti Špecifický cieľ 6.3: Zvýšiť dostupnosť služieb sociálnej starostlivosti pre špecifické ohrozené cieľové skupiny Špecifický cieľ 6.4: Zlepšiť podmienky v oblasti sociálneho podnikania	
Agenda 2030	Vzdelanie pre dôstojný život Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia	

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Partnerská dohoda 2021 - 2027 (návrh)	4.6 Podpora aktívneho začlenenia s cieľom podporovať rovnosť príležitostí a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti 4.9 Podpora sociálnej integrácie osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením vrátane najodkázanejších osôb a detí 4.10 Riešenie materiálnej deprivácie
Pri realizácii aktivít sa prihliada aj na Konceptiu sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030.	
Väzba na ostatné ciele PHRSR	
ŠC súvisí s prierezovým cieľom aktívnej komunity, a nadväzuje aj na ďalšie ciele, ktoré vytvárajú podmienky pre trávenie voľného času (ŠC 2.1.1, ŠC 2.2.1).	

Špecifický cieľ 2.1.3 Vytvárať kvalitné podmienky pre život obyvateľov

Cieľ zahŕňa všetky ostatné oblasti, ktoré sa týkajú zabezpečenia verejných služieb pre obyvateľov. Možno ich rozdeliť na kategórie:

- zabezpečenie bezpečnosti, napr. zavádzaním kamerových systémov, verejného osvetlenia či bezpečnostných prvkov na komunikáciách, bezbariérových prvkov
- *smart* technológie pre zlepšenie komunikácie s verejnou správou a samosprávou, samosprávou a občanmi a pod.
- digitalizácia a lepšia dostupnosť sietí (nie investičného charakteru, takéto aktivity spadajú pod ŠC 1.1.2)
- riešenie verejnej dopravy a ďalších služieb, ktoré zabezpečujú dobré podmienky pre život obyvateľov či podnikateľov.

Doba realizácie	2021 – 2027	
Partneri pre implementáciu PHRSR:	hlavní partneri:	Samosprávy, mikroregión
	spolupracujúci partneri:	výskumné inštitúcie, odborníci z praxe, aktéri v území, aktívni jednotlivci
Cieľová skupina	obyvatelia, návštevníci, podnikatelia, inštitúcie v území mikroregiónu	
Očakávaný dopad	Zvýšenie bezpečnosti a spokojnosti obyvateľstva so zabezpečovaním služieb.	
Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		
PHRS BSK	Špecifický cieľ 3.3: Zvýšiť úroveň zdravia obyvateľov (prostredníctvom podpory športových, pohybových a záujmových aktivít) Špecifický cieľ 5.1: Zvýšiť kvalitu zdravia obyvateľov Špecifický cieľ 7.1: Zvýšiť kvalitu vybranej technickej infraštruktúr a zariadení (s ohľadom na realizáciu <i>SMART</i> riešení a bezpečnosť) Špecifický cieľ 7.3: Zmodernizovať špecifické zariadenia občianskej vybavenosti	
Agenda 2030	Dobré zdravie	
Partnerská dohoda 2021 - 2027 (návrh)	3.3 Podpora digitálnej pripojiteľnosti 5.1 Regionálny rozvoj, miestny rozvoj a bezpečnosť	
SCLLD OZ MR	Špecifický cieľ 2.1: Vytvoriť možnosti pre zefektívnenie verejných služieb Špecifický cieľ 2.2: Komunitný, kultúrno-spoločenský, športový život	
Väzba na ostatné ciele PHRSR		
ŠC nadväzuje na aktivity ŠC 1.1.2 a na ostatné špecifické ciele SC 2.1.		

3 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

3.1 NÁSTROJE NA IMPLEMENTÁCIU STRATÉGIE

Implementačný plán predstavuje popis postupu, zodpovednosti jednotlivých aktérov a kontroly napĺňania stratégie, aby bol dosiahnutý želaný pokrok v rozvoji MČK. Stanovené ciele (hlavný cieľ, strategické ciele a špecifické ciele) sú postupne napĺňané prostredníctvom realizácie aktivít (projektov). V priebehu trvania stratégie, teda obdobia rokov 2021 – 2027 (2030), bude potrebné realizovať rôznorodé projekty, za ktoré budú zodpovedné rôzne subjekty z mikroregiónu ako i mimo neho. Všetky aktivity by však mali viesť k napĺňaniu jednotlivých cieľov. Mnohé z aktivít sú multidisciplinárne a ich realizáciou sa napĺňajú viaceré ciele. Pri plánovaní projektov je vychádzané zo zásobníka projektov BSK, čím je zabezpečená aj nadväznosť strategických dokumentov na jednotlivých úrovniach. Ďalej implementačný plán zahŕňa aj ďalšie navrhované projekty, ktoré prispievajú k naplneniu cieľov. V prílohe 5 je možné nájsť podrobný zásobník projektov, tu sú popísané nástroje, ktoré budú realizované v rámci jednotlivých cieľov. V prílohe 7 sa nachádza mapa s priemetom navrhovaných aktivít do územia.

ŠC 2.1.1 Vytvárať kvalitné podmienky pre rozvoj detí, mládeže, rodiny

Tematický projektový balík: Zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti kapacity a kvality predškolských a školských zariadení

- Rekonštrukcia, modernizácia, dostavba, výstavba kapacít predškolských a školských zariadení spolu so zabezpečením kvalitného výchovno-vzdelávacieho procesu realizáciou aktivít, ktoré zvyšujú kvalitu tohto procesu. Podporné projekty pre nové formy vzdelávania, ako napr. homeschooling.

Kľúčoví partneri	Obce, mikroregión, odborníci z praxe, výskumné inštitúcie	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	11 715 000 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF
	Väzba na programový rozpočet	Obce: Budmerice, Doľany, Dubová, Jablonec, Štefanová, Vištuk, Častá
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet zrekonštruovaných / modernizovaných / nových zariadení	9
	Počet nových tried v MŠ	
	Počet nových tried v ZŠ	

Integrovaný projektový balík: Rozvoj detí a mládeže vo voľnom čase

- Rozvoj voľnočasových aktivít investíciami do vytvárania podmienok a realizovaním aktivít na podporu zmysluplného trávenia voľného času. Podporené sú jednak investičné aktivity rekonštrukcie, vybudovania priestorov pre voľnočasové aktivity, ďalej samotné voľnočasové aktivity najmä s deťmi a mládežou, ale aj inými skupinami, ako aj projekty zamerané na výchovu animátorov a pod. Podporuje napĺňanie cieľa ŠC 2.1.3.

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Kľúčoví partneri	Tretí sektor, mikroregión, obce	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	890 000 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít zameraných na voľnočasové aktivity	60

Tematický projektový balík: Rekreačné a športové zariadenia, priestory, atraktivity

- Vybudovanie nových, rekonštrukcia a modernizácia nových priestorov pre rekreačné a športové účely, ako multifunkčné ihriská, pumptrack, kúpalisko a pod., ktoré budú využívať nielen deti a mládež, ale celkovo verejnosť. Investície prispievajú aj k naplneniu ŠC 2.1.3 a SC 3.2.

Kľúčoví partneri	Tretí sektor, mikroregión, obce	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	1 705 000 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	Obce: Doľany, Dubová, Píla, Vištuk, Častá
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet nových multifunkčných športových hál, športových areálov, štadiónov, plavární a prvkov športovej a rekreačnej infraštruktúry regionálneho významu	19

ŠC 2.1.2 Pokrývať potreby špecifických skupín

Integrovaný projektový balík: Aktívni seniori

- Vytvárať podmienky pre aktívne starnutie, podporu komunitnej spolupráce so zameraním na starostlivosť o seniorov, zabezpečenie potrieb šitých na kľúč pre seniorov. Podporené budú projekty investičného charakteru, ako sú denné stacionáre, ale hlavne projektov neinvestičného charakteru, ako zabezpečenie terénnych pracovníkov, spoločný rámec dobrovoľnej, susedskej výpomoci a pod. so zameraním sa aj na aktívnu spoluúčasť obyvateľov.

Kľúčoví partneri	Obce, tretí sektor, štátne inštitúcie	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	3 312 000 €
	Druh zdroja	Finančný, znalostný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	Obce: Častá, Jablonec, Štefanová, Vištuk, Budmerice, MČK

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	4
	Počet terénnych pracovníkov	2

Integrovaný projektový balík: Uľahčenie podmienok seberealizácie pre ľudí so špecifickými potrebami

- Rôznorodé projekty investičného i neinvestičného charakteru na podporu ľudí, ktorí majú špecifické potreby. Potrebne realizovať aktivity, ktoré budú citlivo pristupovať k rôznorodým potrebám, efektívne a s využitím dobrej praxe z iných regiónov zavádzať nové spôsoby poskytovania komunitných služieb. Projekty môžu byť zamerané na zabezpečenie terénnych pracovníkov, podporné aktivity na udržanie sa na trhu práce, deinštitucionalizovaných centier bývania a podpory, vytváranie zázemia pre sociálny podnik, chránené dielne a pod.

Kľúčoví partneri	Obce, tretí sektor, štátne inštitúcie	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	13 130 750 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	Obec: Báhoň, MČK BSK
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet realizovaných aktivít	14

ŠC 2.1.3 Vytvárať kvalitné podmienky pre život pre ďalšie skupiny obyvateľov

Tematický projektový balík: Bezpečnosť a IKT pre verejnosť

- Podporené budú investície do verejného osvetlenia, kamerových systémov, bezpečnostných prvkov na komunikáciách, dostupnosti internetu na verejných priestranstvách, rozhlasu, smart prvkov a pod. Prispieva aj k ŠC 2.1.1. a SC 3.2.

Kľúčoví partneri	Obce	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	1 362 300 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, nadácie, granty
	Väzba na programový rozpočet	Obce: Báhoň, Doľany, Častá, Píla, Dubová, Štefanová, Vištuk
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet nových prvkov	721

Tematický projektový balík: Nájomné bývanie

- Podporené budú investičné aktivity na vytvorenie bytov pre nájomné bývanie s ohľadom na potreby celého mikroregiónu. Aktivity prispievajú aj k ŠC 2.1.2.

Kľúčoví partneri	Obce, súkromný sektor	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	3 810 000 €
	Druh zdroja	finančný
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	Obce: Báhoň, Častá, Dubová, Vištuk
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Počet bytových jednotiek	37

Integrovaný projektový balík: Zabezpečenie dostupnosti zdravotných služieb

- Zriaďovanie ambulancií, investičné aj neinvestičné aktivity zamerané na zvýšenie kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Kľúčoví partneri	Obce, súkromný sektor	
Potreba zdrojov pre implementáciu nástroja	Potrebný objem	3 261 660 €
	Druh zdroja	Finančný, personálny
	Možnosti pokrytia potreby	EŠIF, štátne zdroje
	Väzba na programový rozpočet	Obec: Budmerice, Vištuk, Častá
Merateľný ukazovateľ	Názov	Hodnota
	Zriadenie/dobudovanie zdravotných ambulancií lokálneho významu	8

3.2 INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC, RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Mikroregión Červený Kameň vystupuje **ako subjekt koordinujúci proces regionálneho rozvoja** v rámci územia mikroregiónu. Členmi najvyššieho orgánu sú predstavitelia 9 obcí. Kvôli koordinácii procesu implementácie stratégie sa budú členovia stretávať min. 2-krát ročne, kde môžu byť prizývaní aj experti z vonkajšieho prostredia. Z toho 1-krát ročne prebehne zasadnutie najvyššieho orgánu, ktoré sa bude týkať hodnotenia správ PS a implementácie stratégie. Na základe výsledkov zasadnutia sa bude korigovať proces implementácie stratégie. V priebehu roka budú prebiehať pracovné stretnutia týchto členov (odporúčané každé 2 mesiace), na ktorom každý z predstaviteľov obcí predstaví posledné úspešné aktivity realizované v rámci obce, úspechy, možné výzvy a problémy do budúcnosti.

Jednou z pracovných skupín bude PS pre aktívnu komunitu, ktorá bude úzko spolupracovať s PS pre zefektívnenie verejných služieb.

Členmi týchto skupín budú vždy:

- Zástupca za MČK
- Zástupcovia za členské obce
- Zástupcovia súkromného sektora
- Zástupcovia tretieho a občianskeho sektora

PS budú prizývať aj expertov z externého prostredia podľa potrieb. Raz ročne pripraví správu, ktorú predkladajú najvyššiemu orgánu MČK na schválenie. Správa okrem zhodnotenia

a monitorovania napĺňania cieľov stratégie bude obsahovať aj plán na ďalšie obdobie (min. 1 roka).

Jednotlivé PS sa budú stretávať podľa okolností, min. však 2-krát do roka. Min. 1-krát do roka bude prebiehať spoločné stretnutie všetkých pracovných skupín, ktoré sa bude týkať zdieľania skúseností a spoločných tém.

3.3 SYSTÉM MONITOROVANIA HODNOTENIA STRATÉGIE

Monitorovanie realizácie projektov bude prebiehať počas celej doby implementácie, pričom monitorovacie správy budú predkladané raz ročne najvyššiemu orgánu MČK. Monitorovacie správy budú vypracovávať zástupcovia PS, ktorí budú určení na prvom stretnutí PS. Monitorovacia správa bude obsahovať:

- Zhodnotenie doterajších aktivít v nadväznosti na stanovenú stratégiu, zdôvodnenie a návrh odporúčaní pre ďalšie obdobie min. 1 roka (ale odporúča sa aj dlhšie)
- Priebežné hodnotenie monitorovacích ukazovateľov výsledkových a dopadových (tab. 61). Výsledkové ukazovatele sa sledujú po ukončení projektu/ aktivity, a dopadové indikátory sa sledujú raz ročne.

Monitorovacie správy sú schvaľované najvyšším orgánom MČK raz ročne.

V priebehu implementácie PHRSR prebieha hodnotenie cca. v strede obdobia implementácie stratégie (t.j. odporúčané v 2024/2025), pokiaľ sa však vyskytnú prekážky v implementácii, ktoré MČK nijak nemohol ovplyvniť (napr. lock-down, oneskorenie v schvaľovaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok či žiadostí o platbu), je možné tento termín prispôbiť okolnostiam. Hodnotenie sa zameriava na zhodnotenie v pokroku celkového rozvoja v regióne, s ohľadom na širšie súvislosti, pričom sa vychádza z priebežných monitorovacích správ. Odporúča sa zopakovať dotazníkový prieskum verejnej mienky a následne upraviť nastavenie strategického rámca podľa nových okolností. Po ukončení implementácie stratégie (rok 2027, resp. 2030) prebehne záverečné hodnotenie implementácie, ktoré sa zameriava nielen na vyhodnotenie, koľko projektov z implementačného plánu sa realizovalo, ale hodnotí sa najmä dopad týchto aktivít na rozvoj územia a vplyv ďalších faktorov, ktoré výrazne ovplyvnili regionálny rozvoj v MČK. Záverečná hodnotiacia správa predstavuje zároveň vstupnú správu pre prípravu novej stratégie na ďalšie obdobie. Hodnotiace správy vypracováva človek, resp. skupina ľudí (odporúča sa aj expert z vonkajšieho prostredia), poverený výkonným orgánom MČK. Hodnotiace správy sú predkladané na schválenie najvyššiemu orgánu MČK.

Tabuľka 63 Systém monitorovacích ukazovateľov

ŠC	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu		
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie
2.1.1.	Počet zrekonštruovaných / modernizovaných / nových zariadení	výsledkový	interné zdroje obcí
	Počet nových tried v MŠ	výsledkový	interné zdroje obcí
	Počet nových tried v ZŠ	výsledkový	interné zdroje obcí
	Účasť detí na predprimárnom vzdelávaní (3-5 ročné deti)	dopadový	interné zdroje obcí
	Počet zrealizovaných aktivít na podporu rozvoja detí, mládeže	výsledkový	interné zdroje obcí

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

	Počet realizovaných aktivít zameraných na voľnočasové aktivity	výsledkový	interné zdroje obcí
	Počet nových multifunkčných športových hál, športových areálov, štadiónov, plavární a prvkov športovej a rekreačnej infraštruktúry regionálneho významu	výsledkový	interné zdroje obcí
	Počet detí, mládeže, ktoré môžu využívať efekty z realizovaných projektov	dopadový	interné zdroje obcí
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať efekty z realizovaných projektov		interné zdroje obcí
2.1.2.	Počet realizovaných aktivít	výsledkový	interné zdroje obcí, štatistika nositeľov projektov
	Počet terénnych pracovníkov	výsledkový	interné zdroje obcí, štatistika nositeľov projektov
	Počet obyvateľov, ktorí môžu využívať výsledky realizovaných aktivít	dopadový	interné zdroje obcí, štatistika nositeľov projektov
2.1.3.	Počet nových prvkov	výsledkový	interné zdroje obcí
	Úspora energie v % v porovnaní s rokom 2020	dopadový	interné zdroje obcí
	Počet obyvateľov, ktorí využívajú efekty z realizovaných projektov	dopadový	interné zdroje obcí
	Zriadenie/dobudovanie zdravotných ambulancií lokálneho významu	výsledkový	interné zdroje obcí
	Podiel obyvateľov so zvýšenou dostupnosťou k zdravotnej starostlivosti	dopadový	interné zdroje obcí, štatistika nositeľov projektov

Prameň: vlastné spracovanie

3.4 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Pre implementáciu stratégie je potrebné analyzovať lokálne zdroje, ktoré sú k dispozícii a zistiť dostupnosť zdrojov z vonkajšieho prostredia.

Zdroje možno rozdeliť na:

- **Materiálne** – predstavujú materiálne vybavenie – tak hnutelných ako aj nehnuteľných vecí, môžu to byť napr. nevyužívané priestory (väčšinou obecné, ale budú analyzované aj iné priestory v súkromnom vlastníctve podľa charakteru projektu), ďalej hnutelné veci, ktoré sú v regióne k dispozícii – stroje, zariadenia, spotrebný tovar apod. Snaha bude využívať lokálne zdroje, jednak kvôli efektívnosti, ale aj z environmentálneho hľadiska
- **Ľudské** – najdôležitejší zdroj rozvoja. Celá stratégia je postavená na spolupráci, aktívnom prístupe a na inováciách. Nositeľom týchto princípov je vždy spoločnosť, stratégia bude vo veľkej miere využívať ľudský, sociálny aj kreatívny kapitál. Tento zdroj je však veľmi špecifický a bez zapojenia samotných ľudských zdrojov aj do rozhodovacích procesov nebude možné ho využiť. Je nutné nastaviť rámec využívania tohto zdroja.
- **Znalostné** – priamo súvisia s ľudskými zdrojmi, keďže ľudia sú nositelia myšlienok a znalostí. Budú využívané v rámci princípu inovatívnosti naprieč celým spektrom aktivít. Na využívanie znalostí je nutná spolupráca a s výskumnými a akademickými inštitúciami, s expertmi so špecifických oblastí, aby mohli byť úspešne aplikované.

- **Finančné** – existujú rôzne zdroje a v rámci nastavenia stratégie ich môžeme rozdeliť na externé (investície mimo regiónu) a interné (vlastné zdroje nositeľov projektu, granty z lokálnych zdrojov – napr. spoločný fond, rozpočty obcí); nenávratné (najčastejšie EŠIF, nadácie, granty) alebo návratné (bankové úvery). Ich limitovanosť sa stratégia snaží riešiť práve využívaním ostatných zdrojov. Tieto pomôžu znižovať potrebu finančných zdrojov, a zároveň nie sú tak limitované pre potreby stratégie, pokiaľ sa zvolí správny prístup.

Tabuľka nižšie popisuje alokované zdroje na jednotlivé ciele stratégie s tým, že výška alokovaných zdrojov sa môže meniť podľa reálnej implementácie. Odráža súčasný odhad finančných prostriedkov.

Tabuľka 64 Finančný plán využitia zdrojov

Ciele	2021/2022	2023/2024	2025/2026	2027-2030	Spolu
Strategický cieľ 2.1					
ŠC 2.1.1	1,925,875 €	5,855,875 €	6,094,875 €	433,375 €	14,310,000 €
ŠC 2.1.2	4,195,680 €	5,455,680 €	3,395,690 €	3,395,700 €	16,442,750 €
ŠC 2.1.3	969,355 €	2,214,605 €	3,758,000 €	1,492,000 €	8,433,960 €
Spolu	7,090,910 €	13,526,160 €	13,248,565 €	5,321,075 €	39,186,710 €

Prameň: vlastné spracovanie

3.5 RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

V rámci manažmentu rizík boli identifikované vonkajšie a vnútorné riziká, s rôznym stupňom ohrozenia. Realizácia jednotlivých aktivít vyplývajúca zo stanovených strategických cieľov v podobe investičných zámerov (v prípade naplnenia limitov podľa Prílohy č. 8 k Zákonom č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov) bude podliehať posúdeniu vplyvov jednotlivých činností na životné prostredie v zmysle platnej legislatívy. Navrhovaná celková stratégia, strategické ciele a opatrenia sú navrhované s ohľadom na minimalizovanie dopadov a rizík na jednotlivé zložky životného prostredia a zdravie obyvateľstva.

EXTRAKT Z PHRSR
verzia 1.0 doplnené znenie
Komunitný plán sociálnych služieb pre Mikroregión Červený Kameň
pre obdobie rokov 2021 – 2027 (s výhľadom do 2030)

Tabuľka 65 Popis identifikovaných rizík

Popis rizika	Ktojej časti stratégie sa týka	Spôsob minimalizácie rizika
Vnútorne riziká		
Nedostatok personálnych kapacít	Celá stratégia	Vypracovaním rámca spoločných úradovní, zamestnanie min. 1 človeka na sledovanie implementáciu stratégie
Obecné zastupiteľstvá neschvália navrhovaný rámec	Celá stratégia	Schvaľovaciemu procesu bude predchádzať komunikácia s poslancami, kde budú vysvetlené všetky nedorozumenia.
Obecné zastupiteľstvá neschvália navrhované spoločné postupy	ŠC 2.2.2	Je nutná príprava všetkých alternatív a štúdia uskutočniteľnosti, ktorá preukáže, že navrhovaný postup je efektívnejší.
Neochota obyvateľov podieľať sa na plnení cieľov	Celá stratégia	Aplikovať nástroje na šírenie povedomia medzi obyvateľmi o stratégii, propagáciu. Účelové vyhľadávanie prirodzených lídrov v území a ich oslovovanie, stanovenie vhodnej stratégie na komunikáciu s rôznymi typmi ľudí.
Nedostatok finančných prostriedkov	Celá stratégia	Diverzifikácia zdrojov, vyhľadávanie rôznych možností financovania.
Vonkajšie riziká		
Legislatívne obmedzenia	Celá stratégia	Komunikácia so ZMOS-om, právne analýzy, alternatívne riešenia, audit.
Lock-down	Celá stratégia	Alternatívne riešenie tých aktivít, ktoré bude možné riešiť – úprava akčného plánu. Zo strany MČK nie je možné ovplyvniť toto riziko.
Neukončený proces prípravy strategických dokumentov a implementačného rámca pre EŠIF	Celá stratégia	Hľadanie alternatívnych zdrojov, príp. časové preloženie projektu na neskoršie obdobie. Zo strany MČK nie je možné ovplyvniť toto riziko.

Prameň: vlastné spracovanie